

Nám, starým budišovským mužům

*Život máme skoro za sebou,
A z budoucnosti zbývá možná málo,
Z toho, co máme ještě čas udělat,
A také co by za řeč stálo.*

*Do prací rozpraskaných dlaní,
Bereme zodpovědnost i náš osud
V hodině zpovědi a důkuvzdání.
Ve chvíli smrti, kdy celý vesmír oněmí,
stejně jak kdysi, při zázraku stvoření.
Živote lidský, sladké mámení...*

*Náš svět se změnil, je teď zcela jiný,
Rozumíme mu? Můžeme za to? Máme mít pocit viny?*

*Kamenité Horácko, místo našeho zrození, s šedivými vlasy.
Bohem posvěcené, krásou obdařené, osudem zkoušené, věkem unavené.
Krajino s tváří plnou vrásek.
Ochraňuj naše děti, vzešlé z našich lásek!
Vždyť jsou to pokračovatelé bytí našeho,
Ž I V O T A – někdy špatného a někdy krásného.*

*Poslední karty již byly rozdány,
Jen trumfy teď drží smrtka!
Všechny hry už byly dohrány
Co horšího nás ještě potká?
Než nás osud stáhne k zemi,
V duchu se rozloučíme s těmi,
Kdo nám byli přátelé.*

Také s rodnou budišovskou zemí.

*Už nemáme sílu bránit se útokům, pomlouvám,
Přesto jednu radu mladším ještě dám:
Žijte tak, aby vás lidé v úctě měli,
A při tom jste žili život skvělý!*

*Pokorně skloňte své koruny, borovice na Brcích,
A zvoňte pro slávu věčnou zvonky na loukách pod kostelem,
Zadrž svůj dech, větře od Doubravy.
TADY SE UŽ KONČÍ ŽIVOT PRAVÝ.*

*Plačící šípkové keře, sdělte to šeptem modrým chrpám,
Které se skromně krčí v chudém osení.*

Ach, lidé nevděční, kdo naše činy docení?

*Na budišovském nádraží už čeká poslední vlak,
Který naši duši doveze za obzor Zrádného kopce,
Kde bude zase svobodná, jako pták.*

*Na cestu zvoní budišovské zvony, a teskná hudba se nese od kostela
Po celém tom požehnaném kraji... ...tak končí jeden život zcela.*

*Už nebude zítra, včera, možná... a pak,
Zmizíme do historie jak Pekařák.*

*Kartářka, hvězdy, čáry na dlani nebo snář
Ukáže nám vůbec někdo osud náš ?*

I dobrý Bůh si zakryl svoji tvář...

(Příliš mnoho z nás už v Budišově chybí)

Ing. Rostislav Tesař

ZE ZASTUPITELSTVA MĚSTYSE

Usnesení z jednání Zastupitelstva městyse Budišov ze dne 19. 5. 2009

Upravená verze z důvodů dodržení zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů

Vypuštěné údaje o soukromých osobách a přílohy jsou v plném znění k nahlédnutí oprávněným osobám (občané Budišova a vlastníci nemovitostí na budišovském katastru) na Úřadě městyse Budišov.

Zastupitelstvo městyse:

- souhlasí s navrženým programem,
- schvaluje zápis z minulé schůze,
- bere na vědomí zprávu o činnosti rady městyse od poslední schůze (zápisy 71–77),
- schvaluje záměr prodeje p. č. st. 567 o výměře 33 m² v lokalitě Pyšelák,
- souhlasí se záměrem odstoupení od koupě pozemku p. č. 3524/87 v k. ú. Budišov,
- bere na vědomí informaci starosty o řešení situace v nové ulici za novinovým stánkem,
- schvaluje Opatření č. 1/2009 – směrnice pro označování budov čísly popisnými a evidenčními,
- schvalujeodatek Jednacího řádu zastupitelstva městyse Budišov č. 4,
- schvaluje výroční zprávu Technických služeb Budišov s. r. o.,
- bere na vědomí zprávu o hospodaření v lesích městyse,
- bere na vědomí zprávu o postupu prací na akci Kanalizace a ČOV Budišov,
- schvaluje závěrečný účet městyse a souhlasí s celoročním hospodařením bez výhrad,
- bere na vědomí inspekční zprávu v ZŠ Budišov,
- ukládá projednat inspekční zprávu s vedením základní školy, zodpovídá p. Piňos, MVDr. Mareček, termín do 30. 06. 2009,
- pověřuje Ing. Dokulila, aby odpověděl p. Kubíčkoví, termín do 15. 06. 2009,
- ukládá prověřit možnost přemístění kontejneru na nový hřbitov a upravit prostranství okolo kontejneru, zodpovídá p. Matoušek, termín 30. 6. 2009.

Ing. Ladislav Dokulil, místostarosta, Petr Piňos, starosta

Dotace pro městyse

Městyse obdržel dotaci na 1. část obnovy aleje v zámeckém parku. Realizovat se bude v době vegetačního klidu na konci roku 2009.

Starosta městyse jednal i o možnosti zajištění dotace na zateplení základní a mateřské školy.

Ve čtvrtek 4. června 2009 se sešli starosta Petr Piňos a místostarostové Mgr. Smrček a Ing. Dokulil s novým ředitelem Moravského muzea v Brně PhDr. Mgr. Martinem Reissnerem. Jednali o zajištění financí na opravy budišovského zámku a o případných možnostech získání dotací na využití zámku.

Směrnice pro označování budov čísly

Městys Budišov

OPATŘENÍ č. 1/2009

SMĚRNICE PRO OZNAČOVÁNÍ BUDOV ČÍSLY POPISNÝMI A EVIDENČNÍMI V MĚSTYSI BUDIŠOV A MÍSTNÍ ČÁSTI MIHOUKOVICE

Zastupitelstvo městyse Budišov se na svém zasedání dne 19. 5. 2009 usneslo vydat tuto Směrnici pro označování budov čísly popisnými a evidenčními v městyse Budišov a místní části Mihoukovice, v souladu s § 35 a § 31 odst. 5 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů a ve vazbě na vyhlášku Ministerstva vnitra č. 326/2000 Sb., o způsobu označování ulic a ostatních veřejných prostranství názvy, o způsobu použití a umístění čísel k označení budov, o náležitostech ohlášení o přečíslování budov a o postupu a oznamování přidělení čísel a dokladech potřebných k přidělení čísel, ve znění pozdějších předpisů.

Článek 1

Úvodní ustanovení

Směrnici se stanoví jednotný druh tabulek s čísly popisnými a evidenčními k označení budov na katastrálním území městyse Budišov a místní části Mihoukovice dle § 31 až § 33 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

Článek 2.

Použití a umístění čísel k označení budov

1. Popisné číslo se uvádí na tabulku o velikosti 210×150 mm bílé barvy s modrými arabskými číslicemi.
Popisné číslo se umísťuje na průčelí domu na viditelném místě z ulice, zpravidla u vchodu do domu, je-li situován směrem do ulice, jinak do 1 m od rohu domu. Je-li budova situována ve větší vzdálenosti od plotu, případně budova je plotem zakryta, lze umístit tabulku s číslem popisným na vchod do nemovitosti nebo v jeho bezprostřední blízkosti, zpravidla ve výšce 1,5 m nad úroveň terénu.
2. Stavby určené k individuální rekreaci se označují číslem evidenčním. Evidenční číslo je uvedeno na tabulce o velikosti 210×150 mm bílé barvy s červenými arabskými číslicemi.
Evidenční číslo se umísťuje na průčelí chaty na viditelném místě, zpravidla u vchodu do chaty.
3. Garáže samostatně stojící a řadové se označují číslem popisným.
Popisné číslo garáže se uvádí na tabulku o velikosti 210×150 mm modré barvy s bílými arabskými číslicemi. Popisné číslo stavby garáže se umísťuje zpravidla v pravém horním rohu průčelí nad vjezdem do garáže.

Článek 3

Přidělování čísel popisných nebo evidenčních

1. Nová čísla popisná, nebo evidenční přiděluje Úřad městyse Budišov.
2. U stávajících objektů sdělí číslo popisné nebo evidenční na požádání Úřad městyse Budišov. Čísla popisná a evidenční se musí shodovat s čísly zapsanými v katastru nemovitostí České republiky.

3. O přidělení čísla popisného nebo evidenčního vydá Úřad městyse Budišov vlastníku písemný doklad.
4. Tabulky s číslem popisným nebo evidenčním si zajistí vlastník nemovitosti sám na svůj vlastní náklad ¹⁾) a současně zajistí i řádné upevnění na příslušnou budovu. Pokud městys nařídí přečíslování stávajícího označení budovy číslem popisným nebo evidenčním, hradí náklady na změnu městys ze svého rozpočtu ²⁾).

Článek 4

Závěrečná ustanovení

1. Majitel domu, stavby pro individuální rekreaci, nebo samostatně stojící garáže, který nemovitost v termínu do 31. 12. 2010 neoznačí číslem popisným nebo evidenčním, může být postižen podle platných právních předpisů ³⁾).
2. Tato Směrnice nabývá účinnosti dnem 5. 6. 2009.

Ing. Ladislav Dokulil, místostarosta, v. r.

Petr Piňos, starosta, v. r.

¹⁾ § 32 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů;

²⁾ § 32 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů;

³⁾ § 58 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů a § 47b zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

České dráhy

Vlaková zastávka v Budišově už byla uvedena do pořádku. V Českých drahách není vše jednoduché. Zatímco vlakovou dopravu provozují České dráhy, a. s., o budovy na zastávkách se stará Správa železniční dopravní cesty, s. o., pro nás se sídlem v Jihlavě. Pracovníci této organizace po urgenci zástupců městyse čekárnu uklidili a vymalovali, takže teď záleží jen na nás, abychom ji nezdevastovali.

Hůře to vypadá s jízdním řádem. Kraj Vysočina rozhodl, že nebude platit Českým drahám příspěvky na některé vlaky. Dráhy totiž kraji zvýšily poplatky téměř dvojnásobně, takže se zástupcům kraje jeví velmi vysoké, zejména na některých tratích, kde jsou některé vlaky využívány jen několika málo cestujícími. Přitom je například autobusová doprava podstatně levnější, takže kraj uvažuje o náhradě některých vlaků autobusy. České dráhy většinu vlaků, na které kraj nebude přispívat, budou rušit. Jednání na krajském úřadě a poté i na úřadě městyse v Okříškách se zúčastnili místostarostové Ing. Dokulil a Mgr. Smrček, ale na kraji to bylo pouze seznámení se situací a v Okříškách již bylo o jízdních řádech rozhodnuto. Jediné, co by obce mohly dělat, aby udržely rušené vlaky v provozu, je platit příspěvky místo kraje. Na to však žádná obec, včetně našeho městyse, nemá volné prostředky v rozpočtu. Navíc by se muselo na příspěvku shodnout mnoho obcí v okolí tratě. A to ještě kraj Vysočina k novému jízdnímu řádu (prosinec 2009) uvažuje o dalším rušení příspěvků Českým drahám. Například v neděli ráno a dopoledne by Budišovem neprojel žádný vlak. Aby tato eventualita nenastala, jsou

zástupci městyse připraveni podniknout rozhodné kroky. Budeme se snažit zástupce kraje Vysočina i Českých drah přesvědčit o nevhodnosti tohoto řešení. Kdyby se tak přece jen stalo, přišla by na řadu úvaha o náhradní autobusové dopravě.

Okleštěný jízdní řád platný od 14. června 2009 přikládáme. Tam zejména chybí večerní vlak z Velkého Meziříčí (poslední jede v 16.20. Zmizely i některé ranní vlaky. Na druhou stranu – po našich neustálých nářcích, že poslední vlak z Třebíče jede po půl sedmé, se menším přesunem celkem bezbolestně stalo, že se z Třebíče přece jenom dostaneme v 19.38. Tedy, alespoň v pracovní dny.

JÍZDNÍ ŘÁD VLAKŮ V BUDIŠOVĚ

Z Velkého Meziříčí do Studence

od	Budišov	do	poznámka
M 4.03	4.31	S 4.42 (4) T 5.03	Út–Pá, z M X
M 5.00	5.26	S 5.37 N 5.45	So, vlak do Náměště
K 5.08 M 5.19	5.46	S 5.57 (3) T 6.17 (2) B 7.09	X
K 7.09 M 7.20	7.45	S 7.56 (3) T 8.16 (2) B 9.09	So, Ne
M 8.14	8.41	S 8.52 (6) T 9.15 (6) B 10.12	X
M 10.15	10.42	S 10.53 (5) T 11.15 (3) B 12.12	So
M 12.14	12.41	S 12.52 (6) T 13.15 (6) B 14.15	X, Ne
K 13.10 M 13.41	14.08		X mimo prázdniny
M 14.11	14.43	S 14.55 (3) T 15.15 (3) B 16.15	
M 16.20	16.48	S 17.00 (2) T 17.19 (2) B 18.15	

Ze Studence do Velkého Meziříčí

od	Budišov	do	poznámka
	4.49	M 5.16 (32)K 6.01	X
T 6.20 (21) B 5.37 (3) S 6.56	7.12	M 7.41	X
T 8.39 (5) B 7.34 (7) S 9.02	9.17	M 9.46	
T 10.39 (4) B 9.39 (6) S 11.01	11.16	M 11.46	So
T 12.39 (4) B 11.39 (6) S 13.01	13.13	M 13.39	X, Ne
	14.17	M 14.48 K 15.01	X mimo prázdniny
T 14.39 (4) B 13.39 (6) S 15.01	15.18	M 15.48 K 16.01	od M X
T 16.39 (9) B 15.39 (4) S 17.05	17.20	M 17.46 K 18.01	od M X
T 19.38 B 18.39 (4) S 20.01	20.14	M 20.41 (7) K 21.00	X, vlak z Třebíče

Výjimky ve dny 24. XII. až 2. I., 1., 2., 8., 9. V., 29. IX., 28. X., 29. X., 16. až 18. XI.

B – Brno		X – prac. den
K – Křižanov	v závorce čas na přestup	Út – úterý
M – Velké Meziříčí	ve Studenci	Pá – pátek
N – Náměšť nad Oslavou		So – sobota
S – Studenec		Ne – neděle
T – Třebíč		

Třídíme odpad

Městys Budišov obdržel 19. března 2009 ocenění za 1. místo ve sběru tříděného odpadu za rok 2008 v kategorii nad 1000 obyvatel.



Ó, každého ohrožují nezkrotné hlasy a jejich chapadla, větvovi hlasů, hlasné větve, které navzájem se obepínajíce ho obepínají, které vyrůstají jedna z druhé, derou se rovně do výše a opět se do sebe zakřivují, démonické ve své samostatnosti, démonické ve svém ojedineání, hlasy vteřin, hlasy let, hlasy věků, které se spřádají ve spleť světa, ve spleť časů, nesrozumitelné a neproniknutelné ve řvavé němotě.

Hermann Broch, SMRT VERGILIOVA

ZPRÁVY

Ze školy

Vítání jara

ZŠ Budišov uspořádala v sobotu 21. března akci s názvem Otvírání studánek – vítání jara. Cílem bylo připomenout si dávný jarní zvyk – vynášení Morany. Se zpěvem lidových písní, recitováním jarních říkanek i hrou na flétnu se průvod asi třiceti dětí pod vedením svých učitelů vydal na nedlouhou pouť, aby byla Smrtka v nedalekém potoce utopena. Poté bylo ustrojeno létečko – symbol léta – a zástup aktérů se vydal zpět ke škole. Akce přilákala spoustu diváků a nechybělo ani tradiční občerstvení – domácí koláče a mazanec. Vstříc nám vyšlo i počasí, a tak se odpoledne pěkně vydařilo.







Na pátek 3. dubna 2009 žáci ZŠ Budišov pod vedením svých učitelů připravili pro všechny zájemce velikonoční odpoledne. Návštěvníci si prohlédli nápaditou a bohatou velikonoční výstavu, hodnotili výtvary v soutěži O nejkrásnější kraslici, učili se plést pomlázku z vrbových proutků, zkusili malování na sklo, na látku či netradiční zdobení kraslic. Nechybělo ani dětmi napečené občerstvení – mazance, jidáše či perníčky. Odměnou všem, kteří se na organizaci akce podíleli, bylo velké množství hostů i jejich spokojený úsměv.

Mgr. Vladimíra Stará

Padají stromy

I v Budišově nezůstaly všechny stromy stát. 30. března spadl v zámeckém parku mohutný dub (obvod kmene 3,6 m). Aby toho nebylo málo, 30. dubna se ulomila větev javora u sochy sv. Josefa. Zbylý pahýl pro ohrožení veřejnosti musel ovšem také dolů.

Úřad městyse má už zpracované posouzení stavu stromů v celém Budišově. V něm jsou některé označeny jako potencionálně nebezpečné. Tyto stromy podrobně přezkoumají odborníci a ty, u nichž se havarijní stav potvrdí, budou neprodleně odstraněny, aby byla zajištěna bezpečnost občanů. Ostatní stromy se budou též zkoumat, aby se zajistilo jejich odborné ošetření. V zámeckém parku již práce na projektu revitalizace dřevin probíhá, jak jsme uvedli výše.

Ladislav Dokulil





Sběrový den

Ve středu 22. dubna se v Budišově uskutečnil 4. sběrový den. Žáci naší školy vyjeli s kárkami posbírat po obci starý papír, který nám místní obyvatelé přichystali. Tentokrát jsme svezli 3480 kg starého papíru a utržili 1740 Kč. Peníze budou použity pro děti k vybavení relaxační zóny. Všem obyvatelům Budišova a okolních obcí, kteří nám papír poskytli, děkujeme.

L. Langová

Oprava korouhve pro budišovský kostel pokračuje

Poškozená otáčivá korouhev, která je výjimečná ve světové sakrální architektuře, byla převezena k opravě do dílny akad. arch. Miroslava Vochty. Dne 30. dubna 2009 se uskutečnil kontrolní den – bylo zjištěno, že opravy jsou před dokončením. Po skončení opravy mechanické části dojde dle rozhodnutí památkářů k celkovému pozlacení plastiky. Je prokázáno, že plastika byla celá pozlacená, a tak se navrátí do původního stavu. Závěrem je potřebné konstatovat, že tyto náročné opravy pomáhá Budišovská farnost významně řešit vedení městyse Budišov.

Jan Smejkal, Velkomeziříčské děkanství



Příletu čarodějnic předcházely hrom a blesky.

Letošní „přílet“ čarodějnic zdramatizovala silná bouřka. Na dešť a čarodějnice sice všichni čekali, ale spojení obojího nevěstilo nic dobrého. Těsně před začátkem čarodějnického programu vše ustalo, to málo vody však stačilo, aby bylo Pod Hrázkou vše mokré, počínaje lavičkami a konče parketem a okolní trávou. Nejisté počasí odradilo několik čarodějnic od jejich „letu“, takže jich letos bylo o něco méně než v minulých letech, týkalo se to i diváků. Nic to však neubralo na dobré náladě, kterou vyvolal příjezd čarodějnic, a vše vyvrcholilo volbou miss, která přislíbila, že příští rok ve stejnou dobu a na stejném místě budou zas.





Za sv. Gothardem

Když se zeptáte kohokoliv z Budišova (a nemusí to být zrovna věřící), jaký že máme u nás kostel, odpoví většinou: „No přece Gothard.“ Když se zeptáte kohokoliv z Budišova (a může to být i věřící), když má onen světec svátek, odpoví... no, už většinou neodpoví.

A tak, přestože máme v našem městysi pout' v půli srpna na slavnost Nanebevzetí Panny Marie, o možnosti další pouti si můžeme nechat jen zdát. Přitom uctění památky sv. Gotharda 5. května by mělo být pro budišovské farníky potřebou. I proto se v pátek 1. května 2009 (5. květen vyšel na úterý) několik zástupců farnosti v čele s P. Mgr. Václavem Novákem vydalo na cestu po Čechách, navštívit chrámy sv. Gotharda. Těch je v celé České republice celkem 11. Ten náš navštívujeme (aspoň někteří) dost často, takže zbylých deset bychom mohli objet. Za den se to stihnout nedá, takže jsme letos navštívili prvních pět a další zase za rok.

Jako první se nám do cesty postavil kostel sv. Gotharda v Praze-Bubenči. Stojí na Krupkové náměstí a patří do farnosti sv. Antonína v Praze-Holešovicích. Uvítal nás farní vikář P. Jaroslav Scieraszewski.

Klasicistní kostel sv. Gotharda z roku 1801 byl postaven Matějem Šmahou na místě původního románského, byl upravován v roce 1809 a 1861, v barokní kapliče stojí socha sv. Jana Nepomuckého z 2. poloviny 18. století. Rovný strop v interiéru je ze stran upravený do podoby klenby. Hlavní oltář je z dílny Ignáce Michala Platzera, obraz sv. Gotharda na oltáři je od vídeňské malířky Barbary Kraftové a je zde i obraz sv. Jana Nepomuckého od Františka Maška.

Bohoslužby se konají v neděli v 9 a 17.30 hodin, v úterý, čtvrtek a pátek v 17:30 a v sobotu v 8 hodin.

farnost <http://www.svatyantonin.cz>
kostel N 50° 06' 14,69" E 14° 24' 29,79"

Další cíl naší cesty, kostel sv. Gotharda u Krupé, je spravován z Rakovníka. Tam jsme také zamířili, ale nedojeli. Uzavřená silnice způsobila, že jsme po objížďce dorazili až ke Krupé. Naštěstí duchovní správce farnosti rakovnické, P. MUDr. Mag. theol. Vojtěch Novák, přijel za námi až ke kostelu na hřbitově u obce Krupá.

Původně gotický kostel sv. Gotharda, založený strahovskými premonstráty ve 12. století, byl v roce 1700 a pak i v roce 1737 barokně přestavěn. Obraz sv. Gotharda na oltáři je kopie, originál je na faře v Rakovníku (kostel byl sedmkrát vykraden).

Pravidelné bohoslužby se zde nekonají.
farnost <http://rkfrakovnik.wz.cz>
kostel N 50° 09' 57,70" E 13° 43' 34,02"

V poledne nás čekal patrně toho jména u nás nejznámější kostel sv. Gotharda ve Slaném. Zde nás čekala i mše sv., kterou s P. Novákem sloužil místní administrátor P. Mgr. Pavel Táborský. Zaspívali jsme i píseň ke sv. Gothardu, jejíž text zde vytvořili.

Kostel byl založen benediktýny z Ostrova v letech 1130–50 jako románská bazilika. V pol. 13. století byl goticky přestavěn, v roce 1890 přestavěn novogoticky Rudolfem Štechem. Portálový sloupový oltář s vyobrazením sv. Gotharda pochází ze 2. poloviny 18. století. Za zmínku určitě stojí mohutné varhany, dílo Antonína Reise z roku 1783. Bohoslužby jsou zde v sobotu a neděli v 9 hodin, ve středu a pátek v 18 hodin.

farnost <http://www.volny.cz/farnostslany>
kostel N 50° 13' 46,77" E 14° 05' 22,78"

Pak jsme již spěchali k dalšímu cíli – kostelu sv. Gotharda v Brozanech nad Ohří ve farnosti Doksany. Klášter premonstrátek v této farnosti s nádherným kostelem by jistě stál za prohlídku, jenže absence zasvěcení sv. Gothardu a hlavně malý časový prostor našeho průvodce, P. Adriána Pavla Zemka, O. Praem., takový záměr neumožnil. Takže jsme zamířili do Brozan.

Zdejší kostel sv. Gotharda, původně románský z konce 12. stol., byl goticky přestavěn ve 2. pol. 14. století. Pískovcová renesanční kazatelna pochází z 2. poloviny 16. století. Pozdně barokní oltáře Svaté rodiny a sv. Jana Nepomuckého jsou z doby kolem roku 1770. Množství slohů v tomto kostele připomíná ten náš v Budišově. Na severním boku lodi je křtící kaple z 2. poloviny 13. století. Hlavní oltář z pískovce z roku 1571 je připisován mistru Jobstovi z Pirny. Nahoře je zakončen sochou sv. Gotharda. Je to druhá socha světce na naší cestě, i když podstatně menší, než v Budišově. Na ostatních čtyřech oltářích sv. Gotharda byl obraz. U vchodu do kostela stojí barokní socha sv. Jana Nepomuckého z roku 1726, přenesená sem z náměstí.

Bohoslužby v Brozanech nad Ohří jsou v neděli v 9 hodin.

farnost <http://www.doksany.wz.cz>
kostel N 50° 27' 16,18" E 14° 08' 52,10"

Poslední zastávkou na naší pouti byl Český Brod s kostelem sv. Gotharda. Zdejší administrátor, P. RNDr. Matuš Kocian, Ph.D., byl s dětmi na výletě, takže jej v roli průvodce zastoupila kostelnice paní Božena Holubová.

Kostel sv. Gotharda tvoří rovněž směsici slohů. Původně tu stál románský kostelík, který nechal vystavět biskup Jan I. Románské zdivo se dochovalo v lodi v sakristii. Raně goticky byl kostel přestavěn na trojlodní baziliku se dvěma věžemi v průčelí. Po poškození za husitských válek byl obnoven ve stylu vrcholné gotiky. Další úpravy byly renesanční, barokní přestavba znamenala zbourání věží a vybudování nového průčelí kostela. Ještě na začátku 20. století proběhly další úpravy. Opět podoba s našim kostelem. Rokokový hlavní oltář podle Františka Ignáce Platzera se sochami sv. Petra a Pavla je z roku 1781. Nad ním je vyobrazení sv. Gotharda. Před kostelem jsme potkali pískovcovou sochu sv. Jana Neopomuckého z roku 1900. Je to již třetí socha tohoto světce poblíž kostela sv. Gotharda na naší cestě. Vlastně čtvrtá, v Budišově sv. Jan nestojí od kostela zas až tak daleko. V Českém Brodě je ještě barokní kaple sv. Gotharda, ta však byla v roce 2007 vypálena a je zcela zdevastovaná.

Bohoslužby jsou v kostele sv. Gotharda v neděli v 9.30, v úterý, čtvrtek a pátek v 18 a ve středu a sobotu v 8 hodin.

farnost <http://www.farnostbrod.cz>
kostel N 50° 04' 25,57" E 14° 51' 38,44"

Na závěr poděkování. Snad se nedopustíme něčeho nelegálního, když poděkujeme pojišťovně Kooperativa, že řádně platí své závazky, firmě Miloslava Havla z Terezína, že kromě svých povinností vůči pojišťovně disponovala jedním kolem navíc, P. Zemkovi, že nám pomáhal, a sv. Gothardu, že to nějak zařídil, takže jsme mohli dokončit naši pouť navzdory dvěma proraženým pneumatikám, přestože to zprvu vypadalo na odtah.

Ještě pozvání na příští rok – další kostely sv. Gotharda jsou v Potěhách u Čáslavi, Žehuni u Poděbrad, Hořicích v Podkrkonoší, u hradu Bouzova a v Modřicích u Brna. Tam bychom se mohli vydat přece jen ve větším počtu.

Ladislav Dokulil





Praha





Krupá





Slaný



Brozany





Český Brod



NaBuKo 2009

Letos proběhla cyklistická akce NaBuKo již v sobotu 2. května. Z Budišova startovalo 28 cyklistů a celkem jich bylo 182. Počasí díky včasnému termínu nebylo příliš horké, ale bylo velmi příjemné, takže se všem na trasách líbilo. Ke všeobecné spokojenosti přispěl, tak jako vloni, hlavní sponzor – ČEZ, sponzory byly i KDU-ČSL, mikroregion Horácko a další.



Vrata hasičské zbrojnice se otevřela

Jako každý rok ke dni otevřených dveří, tak i letos se 3. května otevřela vrata hasičské zbrojnice a my tak mohli spatřit techniku, která se většinou kolem nás prožene při své cestě k požáru.



Úspěch v diecézní soutěži k Roku sv. Pavla

Od 29. 6. 2008 probíhá Rok svatého Pavla, kdy si věřící i naši farnosti připomínají život tohoto hlasatele křesťanství. V brněnském biskupství pro tuto příležitost připravili soutěž o životě apoštola Pavla pro všechny věkové kategorie. Nejvíce soutěžících bylo z řad školáků. Z místního předkola naši a pyšelské farnosti v sobotu 14. března 2009 postoupilo do diecézní soutěže z 22 soutěžících 8 nejlepších.

Ti pak ve čtvrtek 14. května odjeli do Brna, kde mezi 90 účastníky i z děkanátů Velké Meziříčí, Žďár nad Sázavou a Tišnov bojovali o ceny nejvyšší. Na tu úplně nejvyšší sice nedosáhl nikdo, ale výrazné úspěchy se dostavily. Všichni prokázali bohaté vědomosti a někteří se dostali i do finále, kam postupovalo 6 nejlepších z každé kategorie. Tam v kategorii 3. a 4. třída získala Simona Trnková 2. místo a na 4. místě se umístila Marie Benáčková, obě z Budišova. Pyšel dobře reprezentovaly Eva Plecítá v kategorii 5. a 6. třída třetím místem a Kateřina Zachová z 9. třídy, která skončila druhá.

Mezi dospělými se neztratila Eva Rybničková z Budišova, která postoupila mezi 20 nejlepších. A nesmíme zapomenout ani na Martinu Brestovskou z Pyšela, která organizovala domácí soutěže a doprovázela soutěžící i do Brna.

Všem blahopřejeme a děkujeme.



Soutěž hlídek mladých zdravotníků

14. května 2009 se v Třebíči uskutečnilo oblastní kolo hlídek mladých zdravotníků. Družstvo žáků naší základní školy (Dana Jašková, Jana Cabejšková, Kristýna Robotková, Marek Hort a Jan Chromý) prokázalo velmi dobré znalosti v poskytování první pomoci a v celkovém pořadí se umístilo na krásné bronzové příčce. Děti si v průběhu soutěže musely poradit se situacemi a zraněními, které vycházely z reálného života – autohavárie, krvácení, bodné rány, spáleniny, požití návykových a psychotropních látek atd. V závěrečném hodnocení lékařů rychlé pomoci zaznělo, že znalosti a dovednosti těchto dětí jsou na vynikající úrovni.

L. Langová

Otevřené zámecké dveře

Již podesáté mělo 16. května 140 návštěvníků, v rámci Dne muzeí, možnost neomezeně dlouho si prohlédnou sbírky zoologického depozitáře budišovského zámku, a to s mladými průvodci, většinou ze základní školy. Mezi nimi byla i Šárka Švihálková, která nechyběla ani v jednom roce.



Průvodci

Sedící zleva: Jana Pavlíčková, Marcela Karasová, Kateřina Smejkalová, Sabina Klímová, Dana Jašková, Michala Hortová, Dominika Nováčková, Petra Talábová a Dominika Svobodová

Stojící zleva: Veronika Mrňová, Denis Jindra, Jaroslav Řehořka, Jana Cabejšková, Miroslav Rybniček, Šárka Švihálková, Marie Krátká a Monika Hořínková

Běh naděje

Druhý ročník sportovně-společenské a humanitární akce Běh Naděje, který je inspirovaný Během Terryho Foxe, se uskutečnil 22. 5. 2009 v Budišově Akce je spojena s veřejnou sbírkou, věnovanou na výzkum rakoviny. V letošním roce se zúčastnilo 301 aktérů, vybraná částka byla 4 977 Kč.

Základní škola v Budišově organizačně zajišťovala hladký průběh Běhu naděje. Garantem a hlavním aktérem byl p. uč. M. Procházka. Do dění se zapojily i místní organizace.



Přínosem bylo zapojení zaměstnanců úřadu městyse. Doufáme, že příští rok se do Běhu naděje zapojí více dospělých osob a projeví tak svůj postoj ke zdravému životnímu stylu.

J. Smrčková

Pozn. red.: Dospělí přece jen byli, například úřad městyse v čele se starostou se zúčastnil celý.

Několik reflexí žáků 3. B pod vedením J. Smrčkové

Běh naděje se pořádá na finanční příspěvek pro výzkum rakoviny a také, abychom se pobavili. Nejvíce se mi líbila POLICIE, protože jsme si zkoušeli neprůstřednou vestu a sedali jsme si do auta. Největší zážitek byl, když jsme se po „slepeckém modelování“ s hlinou umývali ve studni. Běh naděje probíhal takhle: v 8.00 h. se sešly na nádvoří zámku všechny třídy. Šly na stanoviště, která jim byla přidělena. Nejznámější byl asi běh. Pořadatelům bych řekla, že to bylo pěkné, ale aby to trvalo trochu déle. Myslím, že žákům přispívá Běh naděje k tomu, že se naučí pomáhat druhým.

Simona Trnková

Běh naděje se pořádal, aby měly děti radost, ale taky na výzkum rakoviny. Líbilo se mi, jak jsme chodili po stanovištích a taky běh. Probíhal za účasti všech učitelů a dětí z celé ZŠ. Těším se na další Běh naděje, protože vím, že každý může onemocnět rakovinou.

Štěpán Věžník

Běh naděje se pořádá, aby lidé bojovali s rakovinou. Líbilo se mi modelování z hlíny, protože jsme měli zavázané oči hedvábnými šátky. Myslím si, že všem žákům naší školy se Běh naděje líbil, ale měli by mít radost i z toho, že pomohou ostatním lidem.

Kamila Košová

Běh naděje se pořádá na výzkum rakoviny. Pohodlné vozíčky, na kterých jsme jezdili v sále, se mi moc líbily. Běh naděje probíhal dobře, všichni jsme se hodně bavili. Na příští rok bych přidal do soutěží opičí dráhy na kole. Tahle akce je pro mne doporučením, jak se mám chovat k ostatním nemocným.

Jiří Zahradka



Bude muzeum v Budišově?

V poslední době se množí nejrůznější dohady na téma „Městys Budišov, zámek a Moravské zemské muzeum“. Nutno říci, že ani samotní zástupci městyse nemají ještě úplně jasno, co přesně bude dál. Po převzetí zámku se vším příslušenstvím do majetku obce v roce 2003 z důvodu připravené přestavby zámku na turistický objekt se za pomoci dotace mělo začít budovat. K tomu však nedošlo – a přišli jsme i o dotaci. Podrobnosti nejsou dodnes zcela vyjasněné. Jisté je, že městyse zbyly objekty, z nichž většina chátrá (sala terrena, nádvoří zámku, část předzámčí) a některé jsou v havarijním stavu (střecha zámku, kaple, velká část předzámčí).

O tom všem s novým ředitelem Moravského zemského muzea v Brně PhDr. Mgr. Martinem Reissnerem jednali 4. června 2009 zástupci městyse v čele se starostou Petrem Piňosem. Prošli si zámek, kde se zejména zaměřili na stav střechy, a podívali se i do předzámčí, kde oproti původnímu předpokladu muzeum požaduje zachování uložených sbírek. V tom směru bude ještě jednání pokračovat, stejně jako v případě části předzámčí, do kterého se zástupci městyse zatím vůbec nedostali a které je údajně též v havarijním stavu. Jednat se ještě bude také o zámeckém parku. Městys ve spolupráci s muzeem má v úmyslu celý areál co nejvíce využít pro rekreaci svých občanů i návštěvníků Budišova, v čemž mu pracovníci muzea budou v rámci svých možností (mezi které, bohužel, ty finanční patří nejméně) pomáhat. Všichni pak společně budou usilovat o zajištění dotací na záchranu budišovského zámku s předzámčím a pro využití částí objektů pro turistický ruch, protože ve finančních možnostech městyse to všechno zcela jistě nebude.





Tasovská rotunda

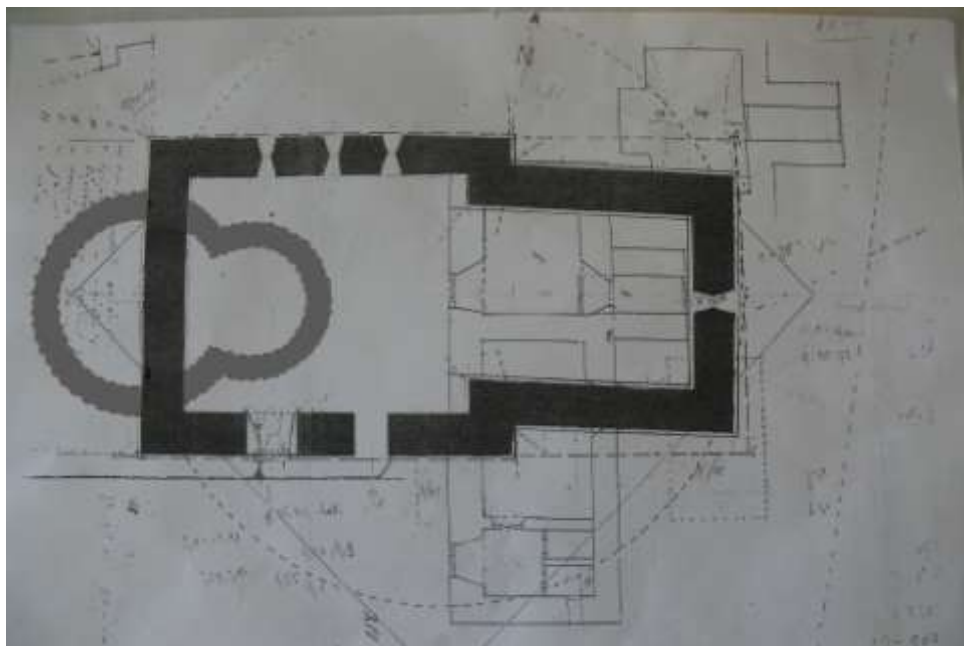
Nebojte se, do redakce Budišovského zpravodaje nezavítal Jára Cimrman. V úterý 9. 6. 2009 se na tasovském obecním úřadě sešla komise archeologů, památkářů, muzejníků a zástupců místní správy, aby se seznámila s objevem, který se nenaskytá každý rok. Účast byla opravdu nemalá. Jen výčet jmen přítomných by přesáhl obvyklý formát tohoto článku. Byli zde zástupci kraje Vysočina, města Velké Meziříčí, obce Tasova, mikroregionu Horácko, přírodovědecké fakulty MU v Brně, muzeí v Brně, Třebíči a Velkém Meziříčí, památkového ústavu z Brna a Telče, zájemci o archeologii a zástupci dalších institucí. Také mně se dostalo té výsady, že jsem se mohl zúčastnit, a tak zde mohou čtenáři mít informace z první klávesnice.

V zasedací místnosti Obecního úřadu Tasov to v ono úterý vypadalo spíše jako na tiskové konferenci, než na jednání komise. Plno fotoaparátů, lovci informací, také televize nechyběla.



Při hledání původního kostela sv. Jiří na tasovské faře, které vzniklo na popud místního duchovního správce P. Pavla Augustina Kryla, odstranili studenti Přírodovědecké fakulty Masarykovy university v Brně pod vedením prof. PhDr., Josefa Ungera, CSc. z ústavu antropologie oné fakulty mnoho stavebního materiálu a zeminy. Po nález románsko-gotického portálu vchodu do lodi, která byla přestavěna na faru, odkryli ke konci roku 2008 i základy kněžiště kostela. Pak již se začalo uvažovat

o umístění věže kostela. Již v letošním roce při hledání zbytků věže se našla řada hrobů, kostí, úlomek duhové keramiky s radélkovou výzdobou, mince Přemysla Otakara II. ze 3. čtvrtiny 13. století a další předměty. Některé hroby byly porušeny zdívkou kostela, což znamená, že se zde pohřbívalo dříve, než byl postaven kostel. Archeologové zavěťřili a při dalším kopání objevili základy rotundy ze začátku 13. století, možno i řici (jak jsme se domluvili s prof. Ungerem) z přelomu 12. a 13. století. Část základu je odkryta před vchodem do fary a druhá část leží pod farou (viz připojený náčrtek prof. Ungerera).



Nákres prof. Ungerera – tmavě jsou půdorysy kostela, šedou barvou základy rotundy

Prof. Unger nás ještě poučil, že rotunda byla asi soukromým kostelíkem, nejspíš jako součást šlechtického sídla. Až po několika desetiletích zde byl vystavěn románsko-gotický (termín opět dohodnut s prof. Ungerem) kostel sv. Jiří asi 5–6× větší, který již splňoval požadavky na farní kostel. V 18. stol. byl pak přestavěn na faru a nový kostel sv. Petra a Pavla byl ve 14. stol. postaven o něco výše (ano – tam, co je teď). Na území dnešního Tasova byl ještě románský kostel sv. Václava, který stál na místě dnešní samoobsluhy u školy.

Tasovský farář P. Mgr. Pavel Kryl (který je zároveň malířem, sochařem, architektem, dnes již i archeologem – že by v tom přece jen měl prsty Cimrman?) nás seznámil se záměry, co bude dále s novým objevem. Po dalších výzkumech, o jejichž rozsahu ještě není rozhodnuto, budou asi základy zahrnuty a na dlažbě zůstane obraz půdorysu rotundy. Uvažuje se i o informačních tabulích. V současné době se opravuje budova bývalé márnice, která se bude využívat k výstavám a kde by mohly být vystaveny i předměty ilustrující výzkumy v Tasově.





P. Kryl přidal i historku o bývalém faráři Františku Florianovi*), který vždycky tvrdil, že někde v okolí fary býval kostelík sv. Jiří, ale že se jej asi už nikdy nepodaří najít – a přitom v něm přes 20 let bydlel.

Dá se říci, že nám P. Kryl odkryl objekt nesmírného významu. Rotundami se to v širokém okolí moc nehemží. Zájemci se na mapce na

<http://www.znojemskarotunda.com/rotundy.htm>

mohou přesvědčit, že tasovská rotunda je v tomto území velmi osamělá.

Nyní se pracuje na tom, aby byl objekt fary v Tasově zapsán na seznam kulturních památek, aby se zajistila ochrana této vzácnosti.

Ladislav Dokulil

*) František Florian – kněz a spisovatel, nar. 2. 4. 1842 v Holubicích vysvěcen na kněze r. 1865. V letech 1873–95 farář a děkan v Tasově, v letech 1895–1916 ve Velkém Meziříčí. Zemřel 27. 11. 1920 a je pohřben na hřbitově Moráň ve Velkém Meziříčí. Autor knih Před čtyřiceti lety (1889), Některé právní obyčeje našich předků (1890), Chrám sv. Petra a Pavla v Tasově (1890). Byl učitelem náboženství Jakuba Demla. Založil obchodní družstvo OUL, byl jeho jednatelem a pokladníkem, byl u vzniku a působil ve Sboru dobrovolných hasičů, byl členem školní rady.

Z HISTORIE

Strom života

Nevím proč, ale nikdy jsem si nedokázal zvyknout na zařazení budišovského okolí do oblasti Vysočina. I Českomoravská vrchovina mi dělá problém, tam se mi zase nabízejí Ždárské vrchy.

V minulých dnech se mi dostala do rukou fotografie vyfocená severovýchodně od Hroznatína, která mne po létech do této krajiny znovu přivedla. Prudké krátké kopečky, kde jsou mezi loučkami, smíšenými porosty a balvany místy malá políčka, v dále s rybníčkem – střetává se zde tichá krása krajiny s bídou, která, především dřive, sloužila k obživě – v duchu jsem si říkal – tak tady je ta pravá Vysočina.

Na fotce z roku 1949 stojí kříž, vedle něj u kůlu mladá lípa a tři postavy. Ten úplně vlevo je pan Polesný, řidič generála Ludvíka Svobody, a vedle Ludvík a Jaroslav Nejedlí z Hroznatína.

Pomník byl postaven a vysvěcen v roce 1928 na památku Josefa Svobody, bratra Ludvíka Svobody, který padl za I. svět války, 28. 4. 1916, v Čačaku v Srbsku.

Lípy (ta druhá na fotografii vidět není) byly vedle kříže zasazeny v roce 1946 jako poděkování za návrat Františka Nejedlého z koncentračního tábora a jeho nevlastního bratra gen. Ludvíka Svobody z II. svět. války.





V průběhu let se z lip staly dvacetimetrové stromy (lípa srdčitá), které se korunami jakoby spojily v jeden, mající dva kmeny. Já jsem jej nazval Strom života – života smutného, ukončeného první světovou válkou, a života radostného, přeživšího útrapy druhé.

Archivní materiály zapůjčila Ludmila Eichlerová, roz. Nejedlá.

Karel Pavlíček

Zpěvačky

Zdejších pět babiček, které věrně zpívají každou pohřební mši, je živým dokladem existence původně většího smíšeného chrámového sboru. Jejich obětavost a věrnost si zasluhuje uznání a je dobrým příkladem pro mladší generace chrámových hudebníků.

Michael Kročil

Kolem roku 1920 hrával v budišovském kostele na varhany František Honz a již v té době existoval pěvecký sbor, kde, kromě jiných, zpívali bratři Tesařovi (bydleli na Vejhůnkách) a Helena Chybová. Dalším z varhaníků byl Michal Hnízdil, který v roce 1941 založil vedle dětského sboru (Marie Svobodová, roz. Pavlíčková i po letech vzpomíná, jak ji a Miladu Kratochvílovou uvolňoval ředitel školy na zpívání o pohřbech) i smíšený sbor v počtu 20 lidí. V té době se hodně zpívalo ze zpěvníku Věmec nejkrásnějších písní Matce Boží, který vyšel v souvislosti se zbouráním Mariánského sloupu v Praze na Staroměstském náměstí v roce 1918. Nacvičovaly se, mnohdy v domě Michala Hnízdila, kde měl harmonium, sbory vánoční, velikonoční, na Boží tělo (harmonium se přenášelo od jednoho venkovního oltáře k dalšímu) a na pouť, mnohdy i za doprovodu hudebníků. V době, kdy byly zavřené školy, mnozí studenti-zpěváci pracovali, chodit na zkoušky však nepřestali a zpívali ve sboru i nadále.

V padesátých letech Michal Hnízdil onemocněl a na jeho místo nastoupil Jaromír Zejda, výborný hudebník, který přišel z Prahy. Ujal se i sboru, svým přístupem a nadšením podchytil zpěvačky tak, že ti se s radostí účastnili nacvičování písní, které nejlépe vyzněly o Velikonocích a Vánocích, kdy měla největší úspěch Rybova Mše vánoční.

Po odchodu Jaromíra Zejdy do Brna usedl k varhanám absolvent brněnské konzervatoře pan učitel Mořic Schäfer, který byl velice obětavý a u varhan sedával až do vysokého stáří.

Po něm hrával několik let na varhany pan Alois Pospíšil z Hodova, a to se již dostáváme k dnešku, kdy v kostele hraje mladý talentovaný Michael Kročil.

Vyjmenovat všechny zpěvačky, kteří prošli sborem, je nemožné. V průběhu let mnozí odešli na studia, odstěhovali se a na jejich místo nastoupili další. Z nejstarší doby se vybavují jména Marie Pavlíčková, Hermína Bednářová, Marie Čermáková a Milada Kratochvílová. Po válce Emilie Zejdová, Jiřina Doležalová, Marie Kašparová, Ludmila Zejdová, Antonín Dvořák, František Machát, Josef Machát, Karel Palas, Anna Černá, Terezie Černá, Růžena Macková, Josef Čírtek, Antonín Svoboda, Karel Pavlíček, Jiří Dvořák, Dana Pavlíčková, Marie Hráčková-Bednářová a v pozdější době Míla Zezulová a Ludmila Eichlerová



Na fotografii z roku 1954

Sedící zleva: Marie Hráčková (provd. Bednářová), Marie Čermáková (provd. Čeladníková), Jaromír Zejda, Růžena Macková a Dana Šebestová (provd. Pavlíčková)

Stojící, první řada zleva: Karel Palas, Jarmila Dvořáková (prov. Večeřová), Marie Jelínková (prov. Nováčková), Emilie Zejdová (provd. Kubínová), Anna Černá, Ludmila Zejdová, Terezie Černá, Karel Pavlíček a Marie Pavlíčková (provd. Svobodová)

Stojící, druhá řada zleva: Antonín Dvořák, František Machát, Karel Machát a Josef Machát



Fotografie z roku 1995

Zleva: Marie Nováčková, Marie Svobodová, Jarmila Večeřová, Emilie Kubínová, Ludmila Eichlerová a Míla Zezulová



Fotografie z roku 2009

Zleva: Ludmila Eichlerová, Marie Nováčková, Jarmila Večeřová, Emilie Kubínová
a Marie Svobodová

V současné době se „zpěvačky“ střídají na kůru s mladými zpěváky – scholou a můžeme se s nimi setkat na každém rozloučení s těmi, kteří nás opustili.

Karel Pavlíček

Vzpomínka na pastýře

Myslím, že v naší farnosti jméno P. Stanislav Kovařík lidem mladším 55 let už nic neříká, snad jen z doslechu starší generace. Svým textem chci připomenout kněze, který byl ve třináctém roce pastorače, před 50 lety, násilně vytržen z budišovské farnosti a na kterého mnozí žijící pamětníci stále vzpomínají.

Pokud si vzpomínám, nikdy jsem neviděl jeho primiční obrázek, přestože většinu obrázků kněží, kteří z naší farnosti odešli, mám schovaných. Mnozí novokněží si pod svoje jméno dávají text např. Kristův kněz, který u P. Stanislava Kovaříka plně vystihuje jeho živost se všemi vlastnostmi, jako jsou lidskost, radost a na druhé straně strasti a selhání, jako by i na něj se vztahovalo gesto papeže, když dává novým kardinálům klobouk barvy krve na znamení věrnosti církvi – až k prolití krve.

Stanislav Kovařík se narodil 4. 5. 1912 v Němčanech a na kněze byl vysvěcen 5. 7. 1936 v Brně. Do budišovské farnosti přichází po II. svět. válce. Čekalo ho zde zvelebení kostela, a to jak uvnitř, např. zavedení elektřiny, tak zvenku. Díky tomu si mnozí pamatují pana faráře spíše v modrákách a s lopatou v ruce, než jako velebného pána s kolárkem. To byla jeho jedna stránka.

S tou hlavní, pastorační, mu do poloviny roku 1958 pomáhali kaplani, kteří se ve farnosti střídali. Jeho poutavá kázání naplnila kostel farníky, včetně agentů StB a jejich

donašců. Slavné byly i průvody Božího těla se čtyřmi oltáři rozmístěnými po obci. Ale nebyly to jenom mše sv., ale též různé pobožnosti, požehnání, křížové cesty a roráty, které zpestřoval různým čtením. Nikdy nic neošdil a jeho důsledná služba Bohu i farnosti mu byla prvním i posledním.



V rámci výuky náboženství kromě Budišova objížděl na kole i okolní obce jako Nárameč, Kamennou, Hodov a Rohy, všude tam, kde se děti připravovaly na 1. sv. přijímání. V první polovině padesátých let navštěvovalo hodiny náboženství minimum dětí, daly by se spočítat na prstech jedné ruky, a když se podíváme na fotografii z 5. 6. 1955, napočítáme na ní 42 dětí, děti, které měly pana faráře rády, jelikož jeho vyučování bylo kvalitní a poutavé. Stávalo se, že ho děti doprovázely ze školy až k fáře.

Díky své nestrannosti, spravedlnosti a úctě ke každému si pan farář získal oblíbenost a respekt u všech bez rozdílu, ať byli či nebyli věřícími. V neděli chodil na procházku do přírody jak s dětmi a mládeží, tak s dospělými. Zašel si zahrát karty do hospody nebo na fotbal. Stávalo se, že promočeným hráčům zaplatil něco na zahřátí a nebyl to jenom čaj. Pak se činilo pokání.







Svěcení křížů v Kojatině v r. 1969

Oblíbenost a autorita P. Stanislava nenechala spát tehdejšími mocnými a bylo jen otázkou času „kdy spadne klec“. Přišlo absurdní nařčení a nátlak, vše vyvrcholilo na přelomu července a srpna 1959, kdy musel P. Stanislav Kovařík z Budišova odejít.

Přesně o deset let později, v červenci 1969, v době, kdy se naplno rozjíždí tzv. normalizace, jako hlavní kazatel varuje při svěcení křížů v Kojatině před konzumním způsobem života a z Erbenovy Svatební košile cituje, kam vede cesta bez Boha. Po slavnosti je obklopen nebývalým množstvím farníků, se kterými se srdečně zdraví a všechny oslovuje jejich jmény – NEZAPOMNĚL. Po letech jsme se s ním setkali mezi účastníky pohřbu pana Josefa Ondráčka z Mihoukovic v srpnu 1973.

P. Stanislav Kovařík s podlomeným zdravím v kruhu svých příbuzných odešel na věčnost 30. 7. 1990 v rodných Němčanech, kam se s ním přijeli rozloučit 6. 8. 1990 i budišovští farníci, kteří NEZAPOMNĚLI.

Na smutečním oznámení stálo – Ježíši, Pastýři dobrý, za Tebou chci jít!
29. 4. 2009

Alois Bačák
foto archiv: Eichlerovi, Miloš Vávra

Z myšlenek Johna Ruskina

Silný a moudrý nemá své vlohy k tomu, aby utlačoval, nýbrž aby pomáhal slabému a podporoval jej.

Kdo nemiluje stromy, ať netvrdí, že miluje člověka.

Pozoruji květinu a zjišťuji, že vše v přírodě řídí se zákonem výpomoci, a ta je podmínkou života. Čím více si v organismu jednotlivé části pomáhají, tím intenzivnější je život celku.

Svatba Anežky a Růženy Svitáčkových

31. 8. 1941



Sedící zleva:

Marie Klímová (z Radostína), Antonín Svoboda (svědek nevěsty), Antonie Zedníčková (matka ženicha), Božena Zedníčková (družička, provd. Hošková), Karel Zedníček (ženich), Anežka Svitáčková (nevěsta, provd. Zedníčková), Jaroslava Králová (družička), Cecilie Svitáčková (matka nevěst), Mirka Tylmanová (družička), Růžena Svitáčková (nevěsta, provd. Borůvková), Jan Borůvka (ženich), Františka Borůvková (matka ženicha), Jan Král (svědek nevěsty) a František Sedláček (muzikant)

Druhá řada, zleva:

Anežka Zedníčková (provd. Zezulová), Marie Zedníčková (provd. Pospíšilová), Hubert Pospíšil (muzikant), Josef Zedníček (bratr ženicha), František Svitáček (bratr nevěst), Libuše Krčálová (provd. Cabejšková), Vlasta Pavlíčková (provd. Zrůstová, sousedka nevěst), Marie Hedejová (provd. Lysáková), Růžena Kališová (z Radostína), Aloisie Pavlíčková (provd. Trnková, sousedka nevěst), Jarka Králová (manželka svědka), Anna Borůvková (sestra ženicha), Bohumil Borůvka (bratr ženicha), ?, Jaroslava Borůvková (sestra ženicha), ?, Helena Vršková. a ?

Třetí, horní řada, zleva:

Stanislav Zedníček (bratr ženicha), Josef Krčál, Jan Zedníček (bratr ženicha, svědek), ?, p. Hedejová (matka Jana Hedeje), Marie Krčálová (provd. Kuchtková), p. Tylman (náčelník nádraží Budišov), Karel Pavlíček (soused nevěst), Jan Hedeja (otec Marie Lysákové), Josef Raus (soused ženicha), František Borůvka (bratr ženicha, svědek), manželka Františka Borůvky, Marie Nováčková a Anežka Zedníčková (provd. Slabá, sestra ženicha)

Děkujeme Karlu Zedníčkovi, Lubomíru Borůvkovi a Boženě Hoškové za určení jmen a popisek svatebčanů

Z historie budišovské školy III

Ročník 1940



Klečící zleva:

Antonín Matoušek – *Pyšel*, Josef Votava – *Pozďatín* a Jaroslav Ošmera – *Pozďatín*

Seđící zleva:

Bohumil Večeřa – *Budišov-Kundelov*, Stanislav Večeřa – *Hodov*, Vladimír Ambrož – *Studenec*, Antonín Vrba – *Hodov*, Alois Kubiček – *Budišov*, Emil Chmeliček – *Budišov*,

Karel Voneš – *Budišov-Mihoukovice*, Václav Zoun – *Pyšel*,

Ludvík Pospíšil – *Budišov-Kundelov*, František Šoukal – *Pyšel* a Antonín Veselý – *Budišov*

Stojící, první řada:

Jaromír Pospíšil – *Budišov*, Josef Zelinka – *Budišov*, Josef Klusáček – *Hodov*,

Rajmund Klíma – *Studenec*, František Žličář – *Studenec*, Alois Dítě – *Budišov*,

Josef Žák – *Studnice*, Jaroslav Hort – *Studnice*, Vladimír Večeřa – *Pyšel*,

Pavel Matějek – *Studenec* a Miloslava Pospíšilová – *Budišov*

Stojící, druhá řada:

František Mejzlík – *Nárameč*, Alois Nováček – *Kojatín*, Bohumil Musil – *Kojatín*,

František Procházka – *Kojatín*, Jaroslav Nováček – *Kojatín*, František Švec – *Nárameč*,

František Suchánek – *Nárameč*, Ladislav Eichler – *Budišov*, František Lysý – *Budišov*,

František Šoukal – *Budišov* a Josef Špak – *Budišov*

Stojící, třetí řada:

Miloš Nováček – *Hodov*, Vladimír Šula – *Hodov*, Josef Večeřa – *Hodov*,

František Šula – *Studenec*, František Kubiš – *Budišov-Holeje*,

Josef Horký – *Budišov-Kundelov*, Alois Šulc – *Budišov*, Jaroslav Tomešek – *Studenec*,

Václav Nováček – *Nárameč* a Bedřich Kolář – *Budišov*

(*Na fotografii chybí Josef Švec z Budišova-Mihoukovic*)

V archívu Ladislava Eichlera vyhledali spolužáky Ladislav Eichler a Alois Dítě

Hrádek u Kramolína

Zbytky hrádku u Kramolína se nacházejí pod hrází vodní nádrže Dalešice. Je to poblíž asfaltové cesty, která vede od Kramolína k Dalešické vodní elektrárně.

V publikaci Vlastivěda moravská náměšťského okresu v kapitole o obci Kramolín si můžeme na str. 228 přečíst následující: Proti Slavětickému mlýnu nad „Francouzským žlebem“, na strmé stráni nad řekou Jihlavou, stávala tvrz malých rozměrů, kde se říká Na Hrádku. Nyní zde v lese najdeme kus příkopu a kulatou prohlubeň, což prý bývala studna asi 90 sáhů hluboká.



Hrádek u Kramolína

Pověst vypráví, že jeptišky, jimž hrádek i s okolními lesy náležel, přišly jednou do Kramolína žádat o 3 míry ovsu pro koně. Za to slibovaly, že kramolínské osvobodí od platů (daní) a zbořenina i s okolními lesy jim jednou připadne. Bylo však přede žněmi, kramolínští jejich žádosti vyhovět nemohli, a tak zůstalo vše při starém. Pověst se týká jeptišek z nedalekého dalešického kláštera, který je připomínán r. 1303 a zanikl v r. 1560. Podle jiné pověsti do dřevěného hrádku uhořel při bouřce blesk a hrádek celý shořel.

Jeden občan z okolí našel Na Hrádku kamennou kouli, jaká se vystřelovala z děl a praků, tudíž hrádek musel pocházet z dob středověku.

Když v 70. letech dvacátého století budovali silnici z Kramolína k elektrárně, byla rozhrnuta část příkopu a plochy, kde stával hrádek. V zemi se při bagrování objevila propálená maznice a zbytky po spálené konstrukci dřevostavby. Archeologové však přivolání nebyli a stavba pokračovala dále. Ještě před několika lety bylo v místě bývalého hrádku možné propálenou maznici spatřit, a poněvadž se po zděné stavbě žádné stopy nezachovaly, byla patrně dřevěná. Archeologický průzkum zde posud neproběhl, ani písemné prameny se nedochovaly. Dodnes můžeme z kramolínského hrádku spatřit část příkopu a plochy, kde terén naznačuje, že tu něco stávalo.



Na Hradisku

Kromě tohoto hrádku je rovněž u Kramolína místo zvané Na Hradisku, na ostrožně, v téměř kruhovitém meandru řeky Jihlavy (ze tří stran obklopené vodou). Dnes se nachází v nejširší části Dalešické přehrady a jen za sníženého stavu hladiny vody se vynořuje jako ostrov. Archeologický průzkum hradiska prokázal, že zde existovalo osídlení od doby neolitu (mladší doby kamenné) až po 11. stol.

Použitá literatura

František Dvorský – Vlastivěda moravská – Náměšťský okres, 1908

Jiří Lysák – Pooslaví a Pojihlaví, 1977

Zpracoval Josef Mikulášek

Budišovské kalendárium (vědecké pojednání)

Úvod

První písemná zmínka o Budišově je z roku, který jest údajně nejasný a nepodložený a v současné době je tento historický mezník zpochybňován. Ať vědci či laiky, to nevím, ale oni se shodují na tom, že je to údajně falzum, neboli padělek a tím pádem dodnes žádný pořádný Budišovák neví, kdy vlastně jeho rodný městys vznikl. Což nás činí neklidnými a nedělá to dobře našemu duševnímu zdraví, což se projevuje především neúměrnou potřebou spánku a zapomínáním i na naše zdraví tělesné, na příklad nechutenstvím a kopřivkou.

Pokusme se tedy této nepříjemné, vědecky neobhajtelné situaci učinit konec a analyticko-syntetickými metodami dokažme, že uvedený letopočet je správný.

Rozbor

1. Uznějte, kdo by si zatěžoval paměť nějakým čtyřciferným číslem, které je příliš složité. Na příklad 1473, 1891 nebo 1942. Proto je tato letopočtová číselná posloupnost snadno zapamatovatelná i pro ty, kteří dějiny zrovna nemusí. A o to našim předkům přece šlo!
2. Součet je desítka, ta je prvním dvouciferným číslem a jako taková budí dojem úplnosti a dokončenosti. Je to také oblíbené pivo. A o to našim předkům přece šlo!
3. Dokladovaná analýza jednotlivých čísel napovídá o uvážlivém výběru letopočtu. Posuďte sami.

- 1 Vyjadřuje základ života, odvahu, rozhodnost, energii
- 2 Klade důraz na domov, vyrovnanost a rozvážnost
- 3 Symbol obliby, tolerance, veselosti, okouzlivosti a společenskosti
- 4 Solidnost, pevnost, bezpečí, znak rovnováhy a spravedlnosti

Uvedli jsme zde význam jednotlivých čísel, ze kterých je složen onen fantastický budišovský letopočet. Vycházíme ze staročínského, arabského a staroslovanského numerologického výkladu. Za zmínku stojí, že ty číslice reprezentují samé ctnostné a žádoucí vlastnosti, kterými právě občané Budišova nedaleko od Třebíče vždy vynikali. A o to našim předkům přece šlo!

4. Číslo je blbuvzdorné a nikdo si je nemůže zaměnit s jiným letopočtem, ani kdyby chtěl. Rovněž v případě přehození některého z čísel si každý uvědomí, že vše musí začínat číslem 1... tedy 2. tisíciletí a pak už i sebevětší blbec, pokud umí počítat do čtyř, dopíše správná zbývající čísla. A o to našim předkům také šlo!



Závěr

Jak vědecky ukázáno nahoře, je jednoznačně prokázána správnost uvedeného letopočtu. Byl vytvořen záměrně, abychom obdivovali tu jednoduchou skladbu čtyř čísel, jejichž obsah je veskrze pozitivní a ctí všechny generace obyvatel pradávného i současného Budišova. A bude i navěky věků...

Poznámka

1. Kdybych se nebál, že udělám pro Budišov z tak významného letopočtu falzum, posunul bych jej více do minulosti a navrhl bych rok 1111. Ten by Budišovu moc slušel a nikdo by jej nepopletl a nezapomněl. A o to by mě šlo!
2. Pro ty, kteří by v letopočtu první písemné zmínky o našem Budišovu snad zaváhali, připomínáme ono krásné číslo

1234

*Text Ing. Rostislav Tesař
Kresba Ing. Josef Šenkýř*

Tady je ještě dost místa, takže zkusíme doplnit:

On ten rok 1111 není vlastně ani tak nepravděpodobný, za určitých okolností může být vcelku akceptovatelný, a pokud použijeme Cimrmanovu vylučovací metodu, je vlastně tento rok zcela pravděpodobný, a za specifických podmínek úplně jistý. U všech ostatních roků totiž zatím ještě nikdo neprokázal, že by Budišov byl založen zrovna v ona léta, takže se dají vyloučit – a rok 1111 je ten pravý, hlavně proto, že nikdo dosud nedokázal, že by ves takového jména v onom roce nevznikla. Tím je dokázáno, že za rok založení Budišova můžeme považovat rok 1111.

Za dva roky nás čeká pro Budišov mezní rok 2011 – a to je přesně 777 let od první písemné zmínky o Budišově (falsum nefalsum) – a rovných 900 let od nově vzniklého roku jeho založení.

(Bylo by to tak pěkné, kdyby to tak bylo...)

Ladislav Dokulil

Z KULTURY

Divadlo Jára Pokojského opět v Budišově

Už po třetí k nám zavítalo amatérské Divadlo Jára Pokojského v rámci Archa community, o. s. Letos jsme viděli divadelní hru Afrika. Je pravda, že ne všichni mají rádi humor Járy Cimrmana, ale tady nešlo ani tak o to, jaká je to hra, ale jak je zahrána a kým. Byla jsem na každém dřívějším představení a také letos jsem nevynechala. Je obdivuhodné sledovat tyto herce, s jakým nadšením hrají. Také hrají, ale nevím, jestli bych to zvládla na vozíku. Proto mají herci tohoto souboru moji úctu a obdiv, protože nedokážou jen čekat na dotace na nové auto, ale sami se snaží alespoň něco si vydělat sami. I to byl důvod, proč jsem tam byla. Bohužel přišlo jen asi dvacet pět diváků. Přesto věřím, že ti, co na divadle byli, nelitují. Je třeba si navzájem pomáhat a toto byla alespoň malá pomoc dobré věci. Snad příště nás bude víc.

Jarmila Ujčíková st.

Poděkování ochotníkům

Děkujeme členům budišovského ochotnického souboru za vzornou reprezentaci městyse na různých divadelních scénách. Naposled v pátek 12. června ve Městském divadle Znojmo.

Starosta, rada a zasupitelstvo městyse

Stmívání

*K drochetkám slov
na křídlech hladu
černí ptáci přilétají*

*Bezlisté stromy
k nebi pozdvihují sněh*

Karel Křepelka

Z BUDIŠOVA A OKOLÍ

Je něco nového ohledně úložiště?

Další kroky ve vyhledávání hlubinného úložiště vyhořelého jaderného paliva bude vláda činit transparentně a nepřekročitelným kritériem bude souhlas dotčených obcí.

Programové prohlášení vlády ČR, 17. ledna 2007

Posmívaná a potácející se vláda Mirka Topolánka měla ve svém programovém prohlášení – jako jediná ze všech polistopadových vlád – zásadu, která by měla být samozřejmostí: velké stavby by neměly být prosazovány bez ohledu na souhlas či nesouhlas obyvatel míst, kam územně přísluší. U tak technicky komplikovaného a potenciálně rizikového díla, jako je jaderné úložiště, by to mělo platit absolutně. Tato zásada, spolu s jednostranným pětiletým moratoriem na přípravy k vybudování úložiště, vyhlášeným ještě ministrem Urbanem 13. 2. 2004, způsobila, že v uplynulých pěti letech běžný občan Budišova žádné zvláštní projevy zájmu ze strany Správy úložišť radioaktivních odpadů o naši lokalitu nepozoroval. To ale neznamená, že zájem není. Jak se tedy věci mají?

SÚRAO v současné době disponuje rozsáhlými daty z leteckých průzkumů 6 lokalit (Božejovice-Vlksice a Pluhův Žďár – Lodhěřov v Jihočeském kraji, Budišov a Rohozná na Vysočině, Lubenec-Blatno v Ústeckém kraji a Pačejov v kraji Plzeňském) z let 2003–2004. Žádný oficiální žebříček vhodnosti jednotlivých lokalit z hlediska geologického neexistuje, neoficiálně se můžeme domnívat, že by se v něm Budišov patrně umístil někde v polovině, ale potenciálně vhodné jsou lokality všechny. Všechny se ale také shodnou na tom, že s úložištěm na svém území nesouhlasí (s určitou mírou odlišnosti v síle, akcentech a způsobech projevu svého nesouhlasu).

Další kolo hry na černého Petra by mělo proběhnout v letech 2009 až 2112. Proklamovaným cílem SÚRAO pro dobu následujících tří let je provést alespoň v některých lokalitách průzkumné několikasetmetrové hlubinné vrty. Zatím stále ještě je ze strany státních orgánů dodržována zásada, kterou jsme citovali na úvod, a SÚRAO se v tomto směru se starosty – zatím s pramalým úspěchem – komunikovat snaží (ale trpělivost růže přináší a tichá voda břehy mele).

Na podzim loňského roku vláda požádala Správu úložišť, aby se pokusila svůj průzkum rozšířit také o další možnosti – území bývalých vojenských újezdů. Jako do jisté míry přicházející v úvahu byly zvoleny dvě lokality, Boletice a Hradiště. I tam by nyní měl proběhnout letecký průzkum. To další už jsou jen spekulace, ale přesto se do nich pustíme. Geologické podloží Boletic a Hradiště zřejmě není tak dobré (kompaktní), jako to, které se nachází v šesti lokalitách „civilních“. Bude se licitovat o to, o kolik je horší. Pokud jen mírně, není vyloučeno, že se SÚRAO přesune realizovat své vrty tam. Celá rovnice má ještě příliš mnoho neznámých. Jisté je to, že trpělivý a nenápadný tlak SÚRAO na představitele obcí v šesti lokalitách bude nadále pokračovat. Proti záměru využít prostor Boletic totiž začínají velice hlasitě protestovat naši sousedé v Horních Rakousích a v Bavorsku (Boletice leží těsně u hranic), včetně politiků prakticky ze všech stran.

Jiří Horák

Budišovské sochy

Stojí tu už stovky let. Jejich nepřítelem byl do roku 2009 jen čas s povětrnostními podmínkami. Protože ty je dost ničí, je třeba se o ně starat, což není levná záležitost. Tak když už městyš z kapes svých občanů věnuje tolik prostředků na to, aby vypadaly pěkně, co jich tak několik přizdobit barvičkou a doplnit žertovné nápisy, on městyš nějaké prostředky navíc na obnovu památek určitě někde najde, třeba z rozpočtu na školu, nebo na údržbu komunikací, nebo... No, a když policie zjistí autora „uměleckého“ přizdobení soch, stane se (ten autor) přispěvatelem na umělecké památky. A ne malým. Podle předběžných odhadů odborníků bude obnova povrchu soch představovat minimálně padesát, ale spíše sedmdesát tisícovek.

Umění zmar! Nebo zdar? No, nazdar.

Ladislav Dokulil

Foto z obnovy soch Karel Pavlíček







Symfonie plná fantazie

(Není žádný recept, jak se stát spisovatelem. Prostě píšete, píšete a píšete...)

Když jsem začátkem května dostal od paní učitelky Smrčkové slohu plnou literárních výtvorů žáků budišovské školy, byl jsem příjemně překvapen jejich množstvím. Pak jsem se do nich začel, a byl jsem zase překvapen smrští dětské fantazie. Úplná symfonie slov a nápadů...

Pro připomenutí čtenářům BZ. Společně (ZŠ, vedení městyse a Společnost přátel Afriky Brno) jsme iniciovali výchovnou akci pro naši mladou generaci. Téma směřovalo buď k Africe, nebo k poznání našeho rodiště a k posílení zdravé zvědavosti i patriotismu dětí. Jejich úkolem bylo napsat příběh, úvahu, pověst... což se jim náramně povedlo.

Žasl jsem nad jejich tvůrčí fantazií, která je bez hranic, nad jejich vyjadřovacími schopnostmi i barvitostí, s jakou psaly o vybraném tématu. Mnozí přidali i obrázky, mapku, grafiku, kterými svůj výtvor doplnili.

Povídky či pověsti z Kamenné, Pyšela, Náramče, Hodova, Doubravy a Budišova čtivým způsobem připomínají významná historická a krajinná místa našeho regionu. Autoři museli vymyslet ucelený příběh a to dá hodně práce!

Možná si vzpomenete, že ve starších ročnících BZ vycházel soubor „Budišovských pověstí“. Některé byly „pravděpodobnější“, jiné méně zdařilé, přiznávám. Ale nadřel jsem se na nich jako vůl, táhnoucí do Zídek vůz plný kamení. Skončil jsem s tím, řka: „Už nic nejde vymyslet“.

Mýlil jsem se. Žáci různého věku, vaše děti či vnuci, navymýšleli plno skvostných příběhů, hodných naší pozornosti. Vytvořili hezké literární útvary, které čtenáře zaujmou.

Proč se v Kamenné říká „Na sekýrkách“ vysvětluje Leona Eichlerová, Sabina Klímová má zase pověst o lakomém sedlákovi (že by i takoví bývali v Budišově?). O třech křížích na Brcích tvoří s fantazií Denis Jindra. O pyšelské kamenné tvrzi píše Martin Zacha, několik mladých spisovatelů píše o zámeckém parku, v kterém je, podle nich, stále mnoho tajemného. Vzkaz sochaře čertíků v parku: „Tesar jsem pro peklo, odcházím do nebe“ předává Aneta Nováčková. Jak vznikla Vladislav, to ví Lucie Tůmová. Tři mladé slečny (Pospíšilová, Škarková, Jochová) vymyslely pověst o nešťastné lásce a zámeckém rybníčku. O tom, že se na Věteráku mlela „mouka života“ píše slečny Hortová, Kořínková a D. Nováčková, nebo Michal Bednář. A víte něco o tajné budišovské stezce? L. Voborná a Kristina Pavlíčková vám to vysvětlí. I o místě Pod Hrázkou zná tajemství Š. Mareček a D. Joch. Mirek Hort zase informuje o tom, proč máme kostel sv. Gotharda (a ne sv. Víta, jako Pražáci). Moc se omlouvám ostatním dětem, že není místo je také tady zmínit!!! Ale šéfredaktor pan Pavlíček slíbil poskytnout prostor v BZ, a tak některé práce budou postupně publikovány. A na závěr toho všeho bude slavnostní „autorské čtení“ za účasti dětí i rodičů.

Opět se tedy potvrdilo, že když mladí mají vhodný impuls a dobré vedení, jsou schopní tomu věnovat pozornost, iniciativu i čas... a rozhodně nad nimi není třeba lámat onu pověstnou hůl! Děkujeme všem, kdo se podíleli jakýmkoli dílem.

Ing. Rostislav Tesar

Pověst o mořských pannách

Zámecký park se nachází přibližně ve středu Budišova. Kdysi dávno žily v tomto parku dvě mořské panny.

Těžko říct, zda byly hodné nebo zlé. Říkalo se, že topily nehodné děti v horním malém rybníčku, a proto nikdo do parku moc nechodil. Lidé, hlavně děti, se mořských panen báli.

Jednoho dne šla dívka k rybníčku pro vodu, protože nedaleko pásala husy, které měly žízeň. Dívka byla milá, hodná, nikdy nic zlého neprovedla, a tak se nebála. Naklonila se se džbánkem nad hladinu, když vtom ji mořské panny stáhly do vody. Od té doby nikdo malou husopasku neviděl. Ale mořské panny za svůj čin byly potrestány: zkameněly pod hrází rybníčku.

Ještě do dnešní doby se někdy z těchto míst ozývá husí kejhání a tichý nářek ubohé husopasky, které je slyšet po celém parku.

Kateřina Syrová, VIII. B.

Čertova ruka

Na polích v okolí Kamenné leží velké množství žulových balvanů. Na jednom z nich, vlevo od silnice z Budišova, na nejvýše položeném místě, jsou vidět dva otisky. Balvanu říkají místní lidé „Čertova ruka“.

Podle staré pověsti žili v obci dva bohatí sedláci, jeden lakomější než druhý. Neustále si záviděli a dělali si navzájem schválnosti. Soupeření vedlo tak daleko, že se jeden z nich, jmenoval se Klát, spojil s čertem. Čert měl během noci naházet na pole druhému sedlákovi veliké balvany, aby mu pole znehodnotil. Zato se Klát upsal čertovi na devět let svou duší. Kdyby čert práci nestihl, tak prodlouží sedlákovi život o dalších devět let.

Když nad ránem přinášel unavený čert od Budišova poslední balvan, probudil vychytralý Klát kohouta a ten zakokrhal. Čert sázku prohrál. Zlostně praštil balvanem o zem takovou silou, že v kameni je dodnes otisk jeho ruky. A lidé byli ráno ohromeni množstvím kamenů okolo vsi tak, že ji nazvali Kamenná.

A co sedlák Klát? Byl majitelem jednoho ze dvou svobodných dvorů, ale přesto za čas zmizel neznámo kam...

Aneta Adamová, VI. A a Martina Tomková, IX. B

Pověst o zámeckém rybníku

Na zámku v Budišově bydlela mladá kněžna. Zamilovala se do chudého sedláka, který ji požádal o ruku. Ale jejich lásce nepřál otec kněžny. Ten chtěl dceru provdat do Rakouska za bohatého zemana.

Den svatby se blížil, ale kněžna se se svým milým domluvila, že v noci uteče a odjedou spolu někam daleko, kde by se mohli vzít.

Ve smlouvenou hodinu kněžna otevřela okno a sešplhala po prostěradle. Rychle nasedla do připraveného kočáru a ujížděla zámeckým parkem za svým milým. Ale otec ji ze své ložnice zahlédl a začal ji pronásledovat. Kněžna svůj kočár zrychlovala, až spadla do zámeckého rybníka a utopila se. Tak skončil příběh nenaplněné lásky.

Říká se, že se čas od času kněžna u zámeckého rybníka zjevuje a hledá svého milého, aby se mohli vzít a žít spokojeným životem.

M. Pospíšilová, V. Škarková, Z. Jochová, VIII. B.

Doubrava

Jednoho dne se hrabě z Budišovského zámku jel podívat na svoje pole, louky a lesy. Ale také jel projet svého nejoblíbenějšího jezdeckého koně.

Když už všechno objel, ocitl se blízko doubravského rybníka. Než si uvědomil nebezpečí, jeho klisna uvízla v bažině.

Nedaleko oral majitel doubravské osady s volkem. Jelikož bažinu dobře znal, věděl, kudy může jít pomoci.

Popadl volka a s jeho pomocí začal hraběte i s kobylkou tahat z bažiny.

Zachráněný hrabě se pak sedlákovi bohatě odměnil a daroval mu velký kus lesa v okolí samoty Doubravy.

Petra Mrňová, VI. B

Pověst o červeném kříži

Cestou z Nárámče směrem na Hodov stojí u lesíka červený kříž. Říká se, že svoje jméno nedostal jenom tak. Má je podle jedné pověsti – jestli je pravdivá, nebo ne – to já nevím.

Tak podle té pověsti žil v Nárámči muž, zřejmě blázen, který ten kříž chodil barvit na červeno. Dokonce i svou krví. Říká se, že když ten muž zemřel, chodil kolem kříže jeho duch, který tento kříž ochraňuje až do dnešní doby.

Dnes už ale červenou barvu nemá.

Nikola Šmídová, VI. B

Venčím psa aneb Užitečné s užitečným (Upravené rčení)

Vykročili jsme. Já – v ruce větší igelitový pytlík s odpadky – a poskakující Bilíček kousající do vodítka. Říkám mu: „Nech toho, kdo to má pak navazovat!“. Poslechl, zakousl se pro změnu do sáčku a protřhl jej. Tisknu oběma rukama k srdci pytlík, z něhož se začíná linout nevábná vůně, a snažím se, aby ji nenásledovaly i odpadky. Cestu k popelnici sáček vydržel, ne tak Bilík. Asi se mu zdálo, že jdeme moc pomalu, mohutně škulbl, přetrhl vodítka a zmizel v dáli.

Hodila jsem odpadky do popelnice a zařvala za ním: „Kill Bill!“ Sama jsem se tomu divila. Anglicky neumím a stejnojmenný kultovní thriller jsem ani neviděla. Zní to ale zvučně a v té chvíli jsem si skutečně přála *zabít* Billa.

„Jak si to představuješ, ty potvoro jedna? Kde tě mám hledat?“ No, asi nikde. Musím čekat, až se vrátí. Prý se vrátil skoro vřdycky. Jen jednou, když roztouženě pobíhal kolem domu, kde měli hárající fenku, ho odchytili policajti a odvezli do útulku, ale za pár dní byl vypátrán a navrácen.

Z předchozích řádků jste jistě pochopili, že to není můj pes (ba ani ty odpadky nebyly moje). Jeho páníček jej ale ze zdravotních důvodů nemůže venčit, a tak jsem se ho ujala (myslím samozřejmě Billa). Ostatně mně pan doktor doporučil procházky, a tak spojuji užitečné s užitečným (vím, že se říká „příjemné s užitečným“, ale žádná z těchto činností mě nenaplnuje nadšením, proto jsem si rčení upravila).

Bilíček je chlupatý skoropudl (ve skutečnosti podvraták), a když vezmu v úvahu, že jeden psí rok je jako sedm lidských, je ve svých skoro jedenácti letech vlastně starší než já. Naštěstí o tom neví, ztratila bych u něj autoritu. Moc poslušný stejně není, ale většinou spolu dobře vycházíme – ten dnešní incident byl spíš výjimkou. Dokonce se ho snažím vychovávat.

Hned při první vycházce jsem jej poučovala, že na autíčka nečůráme. Když jsem si pak na tu větu vzpomněla, zaujaly mě dvě věci. Nejprve ta zdrobnělina. Připomněla jsem si pobyt v nemocnici, kdy mě sestřičky žádaly, abych skrčila nožičku nebo natáhla ručičku. Za pár dní jsem se přistihla, jak i já vážně říkám, že na druhé ruce je ta žilečka víc patrná. Hrůza!

I to množné číslo se mi nějak nezdálo. Později jsem však zjistila, že to mezi pejskaři není asi nic neobvyklého. Když jsem potkávala dámy s fenkou, často upozorňovaly: „Háráme!“ (přemohla jsem se a nikdy se nezeptala, jestli se to týká jen psí slečny).

Po těchto úvahách jsem začala říkat: „Na auta se nečůrá!“

Když jsem se kamarádkám chlubila, jak vychovávám pejska, ptaly se, jestli mě poslechne. Řekla jsem, že ano, když jej od auta odtáhnou. A hned jsem dodala (to jsem celá já, okamžitě mně v hlavě naskočí nějaký fór), že jsem jako ten pán, který se chlubil, že ho pes na slovo poslechne. Zavolá: „Lehneš, nebo ne!“ a pes si lehne nebo ne. Ale abych nebyla nespravedlivá. Dnes se už Bilík nesnaží označkovat každé zaparkované auto.

Já teda psy v paneláku moc neuznávám. Obzvlášť ty velké. Jsou případy, že mají v garsonce i dva hafany. Bilíček naštěstí moc velký není, a hlavně je to nejlepší přítel svého páníčka, kterému zpřijemňuje jeho nepřiliš radostný život.

Mimochodem – znáte tu hádanku, kdo je nejlepší čtyřnohý přítel člověka? No přece postel! Ono to ale v dnešní době moc nesedí – málokdo dnes spí v poctivé čtyřnohé posteli. Já sice svůj gauč někdy přímo zbožňuji, ale do anekdoty jej dosadit nemůžu. Víc se mi líbí ta druhá: Dva vyčerpaní turisté bloudí v zasněžených Alpách. Když zase zapadnou do závěje, vidí, jak se k nim blíží bernardýn se soudkem rumu na krku. „Podívej, nejlepší přítel člověka, jsme zachráněni,“ raduje se jeden. „Ale co ta potvora, co ho má na krku!“

Bilíček se vrací. Skáče na mě, vrtí ocáskem, směje se (to psi dovedou) a rád by mně olízl nos. „No pojd' sem, ty potvoro jedna, ty můj chlupáčí chlupatej, ty šmudlo! To víš, že tě mám ráda! Tak pojd' honem, ať páníček nečeká.“

Marie Holasová

Budišovské proměny



Fotografie Barbora Roučková

Dřevěné plastiky



TGM



Alois Bačák

Blahoslavení tišší...

Do Jaroměřic nás před léty přivedla osobnost Otokara Březiny. Toto nedaleké město jsme neznali, a když jsme přece jen o něm něco zaslechli, týkalo se to především zámku a zámeckého parku.

Při jedné z cest do Jaroměřic nás doprovázeli i naši přátelé Jaromír a Zdenka Zelenkovi z Prahy. Teplý podvečer přímo vybízel k procházce zámeckým parkem podél Rokytne. V jedné chvíli se zpěv ptáků v korunách stromů začal mísit s tóny flétny. Jakoby přivábení tímto nenadálým zvukem jsme se ocitli nedaleko pódia zámeckého amfiteátru, kde koncertoval malý umělec. Připojili jsme se k jeho posluchačům, kterými byli jeho babička a dědeček. Po chvíli, v níž jsme se společně nechali unášet krásnými tóny, jsme se dali do hovoru, při kterém došlo i na Otokara Březinu, Jakuba Demla, Jana Zahradníčka a stín padesátých let. Naše první setkání s Höferovými skončilo pozváním do Společnosti Otokara Březiny. Pozvání jsme rádi přijali.

První příležitost se naskytla při výroční schůzi. Ještě dnes si vzpomínám, jak jsme byli ohromeni zajímavými lidmi a celkovou atmosférou, která zde vládla. Duchem Společnosti byl pan Ferdinand Höfer. Člověk pro svou skromnost snadno přehlédnutelný, ale jen do chvíle, než jsme s ním dále do hovoru, kdy jsme pocítili souznění jeho života s poezií Otokara Březiny.

Mezitím uběhlo několik let. Do parku se již tak často nedostáváme, ale Společnosti jsme zůstali věrni. Setkali jsme se zde s mnoha vzácnými lidmi, kteří cestu do Jaroměřic našli, prostřednictvím poezie Otokara Březiny, stejně jako my před léty. K jednomu z nejsilnějších zážitků došlo při mši sv. sloužené za Otokara Březinu v jaroměřickém Chrámu sv. Markéty Anastázem Opaskem a Vítem Tajovským. Duch tohoto setkání mne ovanul několik let poté, při letmé návštěvě básníka Josefa Zelnička, který mi připomněl i Ferdinanda Höfera. Všechny je spojovala galantnost, skromnost a hluboká životní moudrost.

Duch poezie Otokara Březiny je znát i na všech kolem Ferdinanda Höfera, kteří se hrdě a s láskou hlásí k odkazu velkého básníka a svojí obětavostí se snaží, aby Společnost Otokara Březiny byla společností nejen jejich, ale všech těch, které Březinova poezie nějak zasáhla.

Tento text byl napsán pro Bulletin Společnosti Otokara Březiny k devadesátinám Ferdinanda Höfera. Několikrát jsem se chystal udělat s ním rozhovor pro Budišovský zpravodaj. Mojí vinou se to nepovedlo a nyní mohu říci, že se to již nikdy nepovede. Pan Ferdinand Höfer zemřel 24. dubna 2009 ve věku 94 let.

Až budete mít cestu do Jaroměřic, stavte se v Muzeu Otokara Březiny, navštivte jaroměřický zámek a jeho kouzelnou zahradu, vstupte do Březinova knihkupectví – všude tam se s Ferdinandem Höferem setkáte.

Karel Pavlíček

Navždy ztracený kámen?

Dnešní večer zakončil skvělý koncert amerického souboru v chrámu svaté Markéty v Jaroměřicích nad Rokytinou. Než jsem došel na chalupu, dal jsem si jedno „točené“, aby se mně dobře spalo. Jenže spánek nepřicházel. Před půlnocí jsem začal listovat v brožurce Naším krajem roč. 1991, číslo 4 (vydalo muzeum Třebíč). Pan František Peštál zde popisuje čtyři památné kameny, které se ztratily. Zaujal mě obrázek č. 3 na str. 47 od akademického malíře Josefa Kremláčka. Byl k němu text:

„Památný kámen u zámku v Budišově. Rozměry 38×40 cm. Ani k tomuto kameni se zřejmě nevztahuje žádná pověst. Byl zasazen ve zdi zámecké zahrady. Zničen byl v období padesátých let při demolici části zdi zámecké zahrady“.

Hned následující den jsem vyhledal Frantu. U něj jsem viděl originál kresby, kterou pořídil jeho táta. Nachází se v černém notýsku a je u ní datum 5/IX. 1933. Podle této kresby jej maloval Josef Kremláček. Franta kámen neviděl, ale podle vyobrazení na něm si myslí, že zde mohlo dojít k sexuálnímu deliktu (vraždě)? Kámen nebyl nijak velký, nádherné, originální tesání. Kam se poděl? Ví o něm někdo? Najde se?

Byl jsem zvědavý, jak budou na obrázek reagovat někteří lidé. Zde je zachyceno několik bezprostředních reakcí:

Starosta obce, pan F. D. řekl pouze jedno slovo „Däniken“. Zdálo se mu, že je na obrázku něco mimozemského?

Paní Marta M.: „No, to musí být hodně staré. Ta postava, to je muž, ostatní si nedovolím posoudit. To zjednodušení, to musí sahát až do středověku...“

Manželé Š.: „To je úžasné.“ – A hned ukazovali v historicko-umělecké literatuře podobná zobrazení.

Milan V.: „To se dá zařadit od neolitu až po současnost. Podobně by to namaloval prvňáček. Postava vytváří kříž. Je to kámen, který má příběh“.

František G.: „To je jako kresba australského domorodce. Chlap s camprdlíkem, ale mohl by to být také kříž a vedle kříže ženské luno“.

Moc jsem stál o názor pana B. Mikuláška z Velkého Meziříčí. Tak dlouho jsem se ho chystal v muzeu navštívit, až bylo pozdě! Natvrdo platí přísloví – co můžeš udělat dnes, neodkládej na zítra.

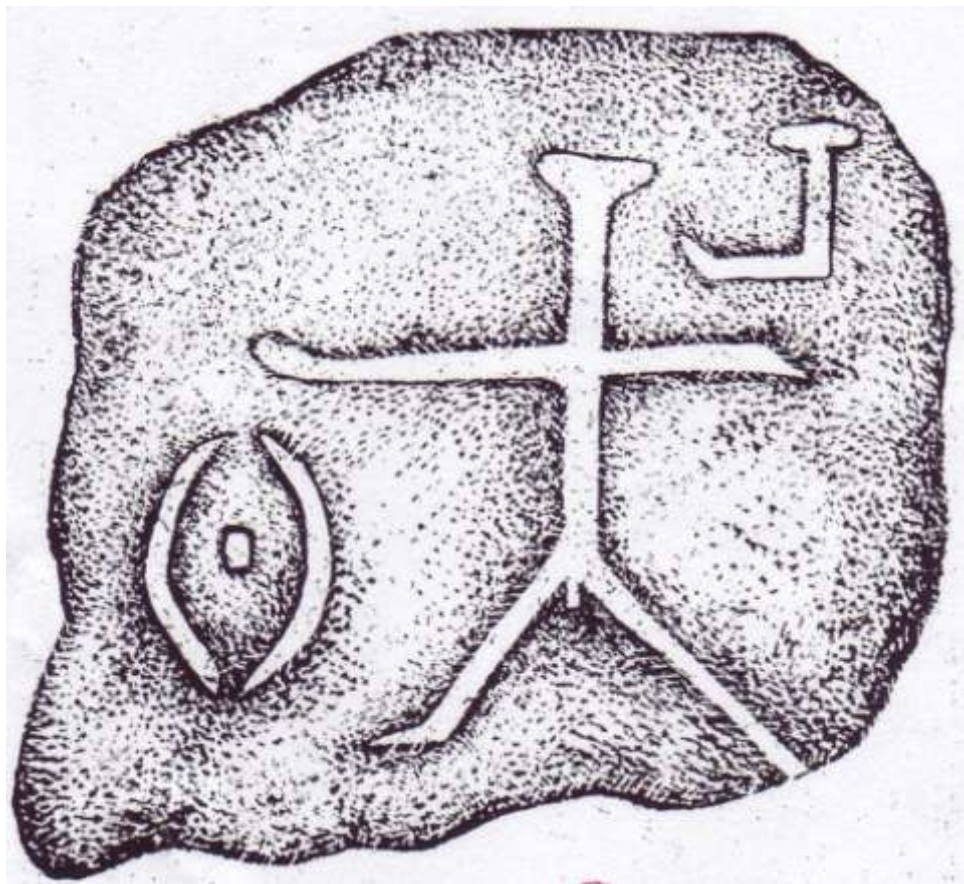
Radek Z.: „Já si ten kámen pamatuji. Jako kluk jsme sem jezdili na chatu. Abych určil místo, kde kámen byl, to bych tam musel stát.“

Karel P.: Já jsem se během vernisáže vyptával a jeden z kamarádů, který dřív na zámku bydlel, si mlhavě pamatoval, že jim o tomto kameni vypravoval pan učitel J. Špak“. Vzpomene si ještě někdo z pamětníků?

Hodně bylo řečeno. Dívám se na obrázek. Nevyjasněný je nástroj vpravo nahoře. Nástroj smrtící? Objekt vlevo dole se zdá jasný. Jako odrostlejší školáci jsme ho malovali trochu hranatější.

Viděl jsem na 2500 obrázků a malůvek kamenů. Ani na jednom se tento motiv neobjevil. Zde na Třebíčsku se jedná už o třetí kámen s tímto motivem. Také by mě

nenapadlo v „postavě“ vidět kříž. Přitom podobně tesané kříže s rozštěpeným kůlem jsou běžné. Ale co ten přívěšek v rozkroku?



Externě jsem průvodcoval zájezdy přes dvacet let, i s Budišovskými. Občas jsem vyprávěl vtípky, momentálně jsem si vzpomněl na jeden. Malinký klučina byl mimořádně hodný. Maminka mu proto dala drobný peníz, aby si v cukrárně koupil nějakou sladkost. Paní prodavačka mu dala vybrat buď čokoládového chlapečka, nebo holčičku. Kluk chvíli zapřemýšlel a pak rozhodně řekl: „Chlapečka, tam je přece jen o kousek čokolády víc“.

Z těch čtyř na začátku zmiňovaných kamenů se stařečský našel. Preji to i tomuto, snad ne navždy ztracenému kameni budišovskému.

Eman Nožička

Jazykový vokýnko

O entitě chodského nářečí nikdo nepochybuje. „Bulačina“ je dostatečně známá a všichni vědí, o co jde. Ale, pokud si vzpomínám, neslyšel jsem nikoho tak mluvit. Tento dialekt asi pomalu zaniká. No, ale můžeme si jej alespoň trochu přiblížit, než úplně zanikne.

Pro chodštinu je nejtypičtější používání u místo y ve slově byl. Podle tvaru *bul* se říká Chodům Buláci, avšak dnes již se tento tvar asi neužívá. Dalšími typickými znaky je změna d na r (*bure, storola*), předsouvání h před některé samohlásky (*haby, harvokát, hutřít*), používání í místo jiných samohlásek (*smít se, dívče*), k se mění v h (*něhde, hdyž*) a některé další zvláštnosti, které však v dnešní době příliš neodlišíme. Používáním *copa, hdypa, japa* se Buláci blíží Východočechům, ti však tato slova zakončují samohláskou. Podkrkonošskou mluvu připomíná i sloveso *poudat*. Když Chod jede do *Korova*, míří do Chodova (jen pro úplnost).

Asi bychom se divili, kdyby chodský slovník nepřijímal výrazy z němčiny. Tady jsou: *fišar* (porybný), *švantrat* (žvanit), *cajch* (špína). Téměř moderní složeninu evokuje výraz *husman* (houser).

Další zajímavé výrazy jsou např. *ičko* (nyní), *hejtu* (zde), *calatka* (houska, podobně a přesto jinak než v jižních Čechách), *calta* (vánočka), *plent* (klam), *zandat* (zavřít), *celtik* (struhadlo na zelí), *himle* (vedle), *jáblo* (stopka u ovoce), *pecedle* (šiška na stromě), *miklačka* (hasičská stříkačka), *rohatiny* (vidle), *suden* (skříň), *voračky* (poslední tři dny masopustu).

I zde jsou slova, která bychom si mohli splést: *knédlprajt* není prejt ani knedlíček, ale šhubánek, *kolečko* není stavební kolečko, ale lidový tanec, kolečko na stavbu je *kolmaha*, *poruška* nic neporušuje, neboť je to polštář, a třeba *nožíky* jsou nůžky. *Vochčák* nedělá nic nečistého, je to ovčák.

Z literatury je možné zmínit diplomovou práci Petra Kříže na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích z roku 2008, která je také na internetu, a slovník Jindřicha Jindřicha a Josefa Kotala, který vydala SVK Plzeňského kraje v Plzni 2007.

Na internetu toho mnoho kromě již zmíněné diplomové práce nenajdeme. Něco je na <http://www.johane.net/folklor/chodsko/bulacina/bulacina.htm>, více je na následující adrese, včetně rozsáhlého slovníku, ale formát není příliš čitelný: http://www.archive.org/stream/dialektickslov00hrukuoft/dialektickslov00hrukuoft_djvu.txt

Ladislav Dokulil

Z PŘÍRODY

Co se děje u zahradníků II

Zahradní sezóna nám již výrazně pokročila dál. Předjarní měsíce střídají měsíce jarní a v dohlednu je i léto. Příroda na nás chystá stále nějaké „kulišárny“, jednou je teplo jako v největším létě, za pár dní zase zima až na teplé oblečení. Ještěže letos žádní zmrzli pořádně nebyli. Sice jsme poctivě všechno choulostivé zakrývali, ale stejně jsme více nežli jindy sledovali předpověď počasí a teploměr.

V našich zahradních činnostech jsme pokročili také dál. V plném proudu je prodej balkónových květin, letniček a ostatních jednoletých rostlin. Sadba zelenin je již prakticky prodaná, doprodáváme ještě některé druhy pozdějších druhů zelenin, rajčata a později vyseté dýně, cukety. Sadba jednoletých květin, jako cínie, hledíky, astry, a afrikány, již také končí. Ve fóliovníku už uvolňují místo dalšímu pěstování. Na přesazení čekají měsíční jahody, jiriny jsou již nahrnkované a čekáme, až nakvetou, abychom je mohli dát do prodeje. Určitě i letos si najdou své příznivce a obdivovatele. Máme zkušenost, že tyto letničky jsou velice vděčné na pěstování, bohatě a pravidelně dlouho kvetou. Mohou se chlubit širokou škálou květů teplých letních barev i různými tvary květů. Vyžadují pravidelnou závlivku, ne přemokření, je dobré po odkvětu oštipovat odkvetlé části, podpoříme tím nové nakvétání. Na hnojení používáme obvyklá závlivková hnojiva. Pozor, nepřehnojovat – vytahují se a potom nedrží kompaktní tvar.

Z prodejny postupně stahujeme odkvetlé vřesovce. Upravíme je řezem, aby se v dalším období pěkně větvy a nevytahovaly se. Přihnojíme je hnojivem s vyšším obsahem dusíku, aby nabraly po odkvětu sílu. Podle potřeby je přehrnkujeme do větších kontejnerů a dáváme na stínoviště. Děláme to proto, aby jim neuškodilo to silné letní sluníčko – měly by popálené listy. Koncem léta budou zase pěkné, bohatě větvené a s poupaty připravenými na jarní kvetení. V podstatě stejný postup, jaký volíme my, můžete použít i na svých zahrádkách. Seřiznutím a přihnojením určitě vřesovcům prospějete. Ještě zdůrazníme, že je dobré tohle udělat v období května, ať mají čas ještě něco do podzimu narůst.

Mladé, loni nahrnkované, dřeviny – keře již máme seřiznuté, aby se pěkně větvy a neměly jen jeden výhon. Pokud si i koupíte nějaký keř s jedním výhonem a víte, že má být rozvětvený, po výsadbě jej hned seřizněte. Hloubka seřiznutí je jiná pro každý druh. Obecně lze říci, že odstraňujeme zlomené, suché výhony, bujné výhony zkracujeme na polovinu i více. Jsou druhy dřevin, které snášejí řez hlubší, než jiné. Vždy se proto ptejte prodavače, co a jak máte řezat. Neřežou se magnólie, vilíny. V tomto období (květen) řežeme druhy již odkvetlé, aby ještě letos vytvořily výhony, které pokvetou příští rok zjara. Jsou to například zlatice (zlatý déšť, šefík, čilimník, vrba kočička, mandloň trojlaločná, jarní tavelníky, atd.) V žádném případě teď neřežeme druhy, které nám pokvetou v létě na výhonech narostlých letos (hortenzie, komule, ořechoplodec, perovskie, letní tavelníky atd.) Tyto druhy řežeme zásadně v předjaří. Druhy jako ibišek syráský, tamaryšek bychom řezat neměli, protože namrzají. Naše zkušenost je, že řez snesou dobře a ani na Vysočině nenamrzají. Takže řezat v předjaří.

Nezapomeňme ještě na naše krásné pěnišníky – rododendrony. Ty se nám předvedly opět v plné kráse, a pokud je chceme vidět krásně kvést i příští rok, tak odkvetlé květy

vylamujeme a tím zabráníme rostlině dávat sílu do již odkvetlých květenství. Můžeme je opět přihnojit pro lepší kondici, u hnojiv však sledujeme, kolik mají dusíku. Vysoký obsah dusíku podporuje růst zelené hmoty, listů a netvoří se tak květy. Poradte se se zahradníky.

Pomalou nám začíná doba, kdy již více sledujeme přírůstky keřů. Zjistíme, jestli jsou letorosty již vyzrálé, a proto vhodné pro množení řízkováním. Na úspěchu množení závisí, jestli odebereme řízky příliš brzo – jsou ještě nevyzrálé, anebo naopak pozdě, jsou již dřevnaté a nekoření, nebo jenom velmi pomalu.

Koncem června začneme vysévat macešky, tak, aby byly již nahrnované k prodeji na podzimní dobu. Druhým obdobím výsevu bude konec srpna. Rostliny z těchto výsevů budou krásné v jarním období. Dle našich zkušeností je právě jaro nejlepším obdobím prodeje macešek, ale i jiných dvouletých rostlin. Aby byly rostliny na jaro krásné, musíme překonat mnohá úskalí. V zimě je musíme zazimovat. Jsou daleko choulostivější na nemoci, hlavně na různé skvrnitosti. No a v neposlední řadě nás trápí myši, které nám v předjaří, kdy ještě není dostatek potravy, vyžirají srdíčka rostlin a ty jsou pak neprodejně.

Ale to už jsme v podzimu a nás ještě čeká krásné teplé barevné léto.

Jinak je pro nás zahradníky období pozdního jara a léta hlavně obdobím zalévání, pletí květináčů a přesazování... a zase zalévání...

Molnárovi

21. VIII. 18. *Jdu s Borečkem. Má radost, že mu v Náměšti koupím něco sladkého, proto poskakuje a povídá: „To je dobytka!“ Ptám se, jakého dobytka, neboť jsem myslil právě na Hussarka, na Buriana a na Černína. Boreček ukazuje: „Kůň, koza, pes!“ Povídám: „A co pak pes je taky dobytek?“ On: „Tak dvě dobytci a jeden pes!“ Potom jsme šli dál. U Chytkovy zahrádky chtěl mne Boreček asi přesvědčiti, že už je na tom stupni básnického vývoje, na kterém je Ludvík Lošťák, neboť ukázal skrz laťky a povídá: „To je dyňa jako sviňa!“ a rozchečil se. Na cestě zpáteční když už byl syt marhulí a blum, které mu dal štědrá ruka paní Soukupové, povídá nahlas: „Dyby mě někdo vzal za ruko, tak be mě nebolele nohe!“ Dovtípil jsem se z hloubi svého strejcovského srdce a povídám to i o sobě a taky nahlas.*

Jakub Deml, Šlépěje I – III, Vetus Via, Brno 1998

SPORT

Fotbal

Po výborném výkonu, kdy budišovské mužstvo hrálo s maximálním nasazením po celé utkání, mohlo přes dvě stě diváků v dramatické koncovce být svědky vítězství FC Budišov-Nárameč nad FC Náměšť n. Oslavou-Vicenice 3:2



Budišovští po vítězném utkání:

Ležící zleva: Michal Široký a Ondřej Srový

Klečící zleva: Vladimír Večeřa, Martin Jaša, Karel Věžník – vedoucí mužstva,
Milan Holubář, Miroslav Mezlík a Antonín Langr

Stojící zleva: Josef Cabejšek – trenér, Pavel Dostal, Kamil Průša – trenér, Karel Nováček,
Roman Vašíček, Libor Švec, David Kašpar, Jan Dvořák, Karel Houzar, Zbyněk Dvořák
a Miloš Vávra – masér mužstva

Poznámka

*Mlčení
omlouvá se hlasu
Hlas tichu
A ticho nepřítomnosti*

Karel Křepelka

Vladislav Zejda

V srpnu letošního roku se dožije významného jubilea pan Vladislav Zejda z Brna, budišovský rodák, strýc zastupitele městyse Miroslava Kubína. To by nebylo nic tak zvláštního, kdyby ovšem nešlo o velmi zajímavou osobnost. Pan Zejda je v Česku významným sportovcem, držitelem rekordů v bezmotorovém létání a vítězem celostátního závodu, předchůdce mistrovství ČSSR. To ještě není všechno. Pan Zejda má dceru Hanu, která jeho úspěchy mnohokrát převýšila. Hana Zejdová (pozorným čtenářům jistě neuniklo, že je sestřenicí budišovského zastupitele) je dodnes držitelkou mnoha světových a ještě více českých rekordů, mistryně Evropy a republiky. To ale ještě není všechno. Pan Zejda již mnoho let připravuje ojedinělý světový výkon ve stylu Steva Fossetta ¹⁾ – má za cíl oblet zeměkoule v bezmotorovém letounu, přičemž do kabiny by jako jedna z pilotek měla usednout jeho dcera Hana.

Nejlépe bude, když se pan Zejda uvede sám:



Narodil jsem se 4. 8. 1934 v Budišově-Mihoukovicích, po absolvování základní školy jsem nastoupil do učení obor soustružník kovů do Královopolské strojírně v Brně. Po vyučení jsem byl laborantem na Vojenské technické akademii v Brně na katedře stavby letadel, později jsem pracoval v Hydrotechnickém ústavu a od roku 1963 do roku 1965 i jako technik v Egyptě. Po návratu jsem nebyl vedením Aeroklubu přijat do řad létajících členů. Po roce 1968 jsem v důsledku mého nesouhlasu se vstupem okupačních vojsk do naší země často musel měnit zaměstnání, poprvé jsem působil v Jeseníkách. Byl jsem žádán jako organizátor vrcholového plachtění k povznesení činnosti klubů. Na odvážný popud tehdejšího náměstka ředitele AZNP

Mladá Boleslav Dr. Čeňka Kepáka, sportovního pilota a pozdějšího generálního sekretáře a prezidenta Mezinárodní letecké federace FAI, jsem mohl v tomto podniku od roku 1973 pracovat. S jeho podporou jsem dokonale vybavil československý výrobek, celokovový větroň L-13 Blaník, k letům do stratosféry, k překonání světových rekordů. K tomu ale nebyla politická vůle, v roce 1975 a dalších se nepodařilo překonat výšku 15 km. Podařilo se mi prvním tréninkovým letem dosáhnout výšky pouze 11 km. Blaník OK-4720 byl dobře technicky vybaven speciálním výškovým pilotním oblekem s přilbou, aby pilot snesl bezpečně jednak nízký tlak a rovněž nízké teploty ve výškách nad 10 km, které se tam v jednom případě vyskytly až na hodnotě -65°C . Během pobytu ve Vysokých Tatrách, kde pokusy probíhaly, se vyskytly vhodné podmínky jedenkrát až do výšky 24 km. Ale po odstartování ve výškovém obleku a dosažení výšky 9 km mě civilní dispečerská služba dala radiem příkaz ihned sestoupit. Tehdy mohly být vytvořeny světové rekordy jak v absolutní výšce, tak i v převýšení, které by vytrvaly v tabulkách světových rekordů dodnes. Byl plánován i dlouhý let z velké výšky směrem jihovýchodním přes Maďarsko na Transylvánské Alpy k dalšímu získání výšky a doletu až do Turecka k překonání rekordní vzdálenosti přes 1000 km.

Ale po čase a úspěchu celého klubu, kde jsem mohl po zaměstnání bezmotorově létat, byl jsem vždy vládnoucími stranickými orgány a jejich nepřejíci lidmi z této činnosti vyřazen. Musel jsem se stěhovat jinam, kde mě buď potřebovali, nebo moji kamarádi se snažili pomoci. Ale vždy po úspěchu se vše opakovalo a musel jsem jít působit jinam. Nebylo to snadné, ale měl jsem hodně dobrých známých přátel v letecké rodině pilotů, které jsem jako instruktor vycvičil a z nichž mnozí tehdy pracovali na významných místech u armády, Československých aerolinií, nebo v podnicích, a ti mě zpravidla pomohli a mohl jsem létat v aeroklubu, i když jen omezeně. Několikrát jsem se kvalifikoval před rokem 1989 do reprezentace, ale nikdy jsem se do ní zásahem zpolitizovaných a této doby využívajících lidí nemohl dostat a naopak jsem musel měnit kluby, abych se vůbec mohl letecké činnosti, i když omezeně, věnovat.

Můj vztah k Budišovu je vztahem ke svému rodnému místu a je pochopitelně v mé paměti nesmazatelný. Období dětství, poznamenané válkou a velkou pílí pracovitých rodičů nás děti uchránit v této těžké době, je mou největší vzpomínkou na rodný domov. K letectví mě zejména připoutal pan Pavlovský, předválečný vojenský pilot a rekordman v parašutismu, který nám za války ve škole v Budišově uspořádal přednášku o svých úspěších a promítl film o výcviku plachtařů. Za tuto propagaci úspěchů československého letectví mu hrozil od nacistů trest nejvyšší. To na mě definitivně zapůsobilo a určilo moji další životní dráhu. Pro své pracovní zaujetí zejména pro letectví jsem neměl čas Budišov, spolužáky, kamarády i svůj rodný dům často navštěvovat. Snad to odčiním později, i když ve svém důchodovém věku mi připadá, že mám stále víc a více práce. Mými vzory letců byli budišovští rodáci Vlastík David, Sláva Man a Karel Voneš, kteří v našem poválečném letectvu byli velice úspěšní ve svých vysokých postaveních. Rád se kdykoliv projdu kolem tolik známých a důvěrných míst v překrásné krajině této části Českomoravské vysočiny. Rodná hrouda má své trvalé místo v srdci každého člověka a rád se k ní proto i já vracím.



Moje aktivní období v leteckém sportu:

1951 – zahájení plachtařského výcviku na letišti Brno-Medlánky.

1952 – vítězství na Krajských závodech za AK Brno.

1955 – 3. místo na celostátních závodech ve Vrchlabí.

1956 – ač kvalifikován, nemohl jsem se zúčastnit mistrovství světa ve Francii s novým prototypem větroně Blaník.

1957 – přeborník ČSSR ve Vrchlabí, zvítězil jsem v osmi z desíti disciplin a vytvořil jsem první světový rekord pro tehdejší Československo v letu s návratem na vzdálenost 518 km na trati Vrchlabí-Trenčín-Vrchlabí (na něj v přeletových disciplínách navazuje až moje dcera Hana po 38 letech velkou sérií světových rekordů). Celkem jsem k tomu přidal 25 národních rekordů. Za vytvoření světového rekordu mě Francouzský aeroklub pozval na jejich Mezinárodní mistrovství, které se mi podařilo vyhrát a na závěr jsem uletěl vzdálenost 564 km s přistáním po 11 hodinách letu v noci na pobřeží Středozemního moře. Za tento výkon mě Francouzi pozvali na výzkumný vlnový tábor do Saint Auban. Tam jsem již nesměl – nenapsal jsem hanlivý článek o svém předcházejícím pobytu ve Francii, kde jsem poznal naopak velké přátele. Byla to tehdy zlá politická doba, která neuctívala umění nebo schopnosti, ale stádní nebo ohybný přístup, kterému jsem nikdy nepodleh.

1959 – celostátní plachtařské závody a 2. místo. Toho roku jsem uskutečnil dlouhý let ze Žamberka přes Maďarsko do Rumunska s přistáním v Bradu po letu dlouhém 644 km

(odstartoval jsem tehdy k pokusu o let na vzdálenost 1000 km). Tento národní rekord platil 40 let.

1960 – zvítězil jsem na Mistrovství NDR (nesměli jsme na mistrovství světa do tehdejší NSR).

1961 – 15. března jsem získal národní výškový rekord 10 510 m ve Vysokých Tatrách

1963 – nemohli jsme na mistrovství světa do Argentiny, přestože jsme měli vynikající větroně světové úrovně Démant a Spartak a byli jsme opět dobře připraveni bojovat o čelní umístění.



Moje dcera Hana se nyní připravuje v projektu ICADA k výškovým a dálkovým letům s budoucím přeletem Atlantického oceánu a s vyvrcholením v obletu Země. K tomu hledáme pomoc sponzorů a dárců, připravujeme i veřejnou sbírku. Jména všech přispěvovatelů budou uvedena na našich internetových stránkách a na čestném místě na kormidle budoucího Stratoglideru.

Se Stevem Fossettem jsme soupeřili k dosažení nejtoužebnějšího a nejnáročnějšího cíle světového letectví – obletu naší planety Země čistým bezmotorovým letem. Řešili jsme s ním, i když nezávisle a odděleně, stejné technické problémy na cestě k tomuto pro mnohé lidi fantastického výkonu. Jednou se stalo, že měl na jednoho zahraničního leteckého výrobce stejný požadavek jako my v našem projektu Icada. Jindy zase odkoupil v Německu špičkové bezmotorové letadlo, připravené tam pro Hanu, které jsme nemohli ihned zaplatit, a on na něm uskutečnil několik světových rekordů. Fossett měl oproti nám tu výhodu, že měl dostatek svých peněz k rozjezdu a uskutečňování svých nápadů, i když

na velké a finančně nákladné výkony sháněl sponzory stejně jako my. My jsme proti němu malá, chudobná a hodně si troufající skupinka velkých fandů letectví, neznajících mezi v překonávání překážek. Fossett bude jednou provždy patřit mezi velké průkopníky světového letectví a jiných druhů jeho obsáhlé činnosti. Osudnou chybou se mu pravděpodobně stala banální a rutinní záležitost. Bohužel, i nejzkušenější letci a známí rekordmani musí být stále ve střehu k opatrnosti a dodržování všech zásad bezpečnosti. Zde jakékoliv opomenutí nebo pochybení v základních pravidlech bezpečnosti si vynucuje daň nejvyšší v obětech na lidských životech. Steve Fossettovi patří naše uctění jeho památky jako významného leteckého průkopníka, jehož přínos lidstvu je obrovský.

Projekt Icada (**I**carus + **D**aidalos).

1. Vytvoření světového výškového rekordu bezmotorovým letem do třicetikilometrové výšky,
2. bezmotorový přelet Atlantiku,
3. etapový oblet Země větroněm,
4. oblet světa bez mezipřistání větroněm s pomocným elektrickým pohonem napájeným slunečními články,
5. oblet zeměkoule čistě bezmotorovým letem.



Letadlo k tomu účelu konstrukčně připravované, nazvané Stratoglider, bude dvoutrupý letoun s rozpětím asi 40 m. Oblet světa za 5 až 6 dní bude probíhat ve výšce 10 až 30 km. V kabině by se měly střídát dvě pilotky. Oblet světa bez motorické síly pouze za pomoci slunce a větru po vzoru bájných letců Ikara a Daidala je považován za jeden z vůbec

nejnáročnějších výkonů lidstva v porovnání s výkony, uskutečněnými lety s motorovým pístovým pohonem, balonem nebo proudovými stroji.

V současné době je připravována výroba několika zkušebních modelů budoucího Stratoglíderu v měřítku 1:15 k odzkoušení stability a ovladatelnosti a modelu k měření v aerodynamickém tunelu. Pak bude po oponentním řízení vybrán nejlepší typ a vyroben model v měřítku 1:5, opět radiem řízený k propagaci a natočení filmu. Vlastní výroba prototypu Stratoglíderu, označeného jako STGL X01 až X03, bude zahájena po všech nutných pevnostních a letových zkouškách. Harmonogram prací a budoucích pokusů je stanoven, rovněž i rozpočet. K tomu hledáme malé i velké sponzory, podporovatele a velké fandý lidského pokroku, který nikdo nemůže zastavit. Výkony projektu Icada přispějí spolu s výzkumem podmínek zemské atmosféry k obohacení technologií a jejich zavedení do průmyslu nebo osnov ve školství. Budou průkopnickými výkony začínajícího třetího tisíciletí našeho současného moderního věku lidstva.

Nemohu přehlédnout i to, co patří k věci, ale co nás brzdí v našich budoucích plánech. Zvýšená a možná úspěšná aktivita moje i mé dcery Hany samozřejmě často vyvolává nepřející a závistivé postoje některých lidí, kteří dokáží zacházet ve svých projevech hodně hluboko, až na samé dno svých morálních vlastností. Proto nemůžeme doma mít finanční podporu od státu jako jiní, mnohdy mnohem méně úspěšní letečtí sportovci a za nelehkých podmínek se probíjíme nesnadno dopředu. Naše činnost zaznamenala mnohem větší materiální i finanční podporu i ocenění v zahraničí, než zde doma.

Naší snahou je přispět svým úsilím a zkušenostmi co nejvíce projektu Icada. Když ne my, tak jistě to bude někdo jiný, kdo jej v zájmu lidstva a jeho pokroku uskuteční.





Hana Zejdová

Nar. 3. 9. 1962 v Brně. V roce 1989 získala 3. místo na mistrovství Evropy, je mistryní republiky a Evropy z r. 1993.

Držitelka Lilienthalovy²⁾ medaile z roku 2000, kterou od roku 1938 uděluje Mezinárodní letecká federace FAI každoročně jednomu pilotu na světě za přínos bezmotorovému létání v průkopnictví, získala ji jako první a dosud jediný pilot v České republice. Významná osobnost městské části Brno-Židenice, držitelka Ceny Jihomoravského kraje z roku 2004. Oceněna v anketě Brno Top 100 v roce 2005, získává zahraniční řád Tomáše Garrigua Masaryka.

V roce 2000 držela 9 z 10 ženských světových rekordů (90%, což se nikomu jinému na světě nepodařilo). Je rovněž první pilotkou absolvující vzdálenost 1000 km za Českou republiku a jako druhá žena na světě v celé historii světového bezmotorového létání překonává i mužské světové rekordy. Nakonec počtem světových rekordů překonává i dosud nejúspěšnějšího němce Hanse Wernera Grosseho s jeho 48 světovými rekordy. Má na svém kontě celkem 52 světových a 234 národních rekordů. Ač dosahuje tak

mimořádně vysokých sportovních výsledků, které Českou republiku významně reprezentují, nemá za podivných okolností nárok na státní dotaci nebo zapůjčení letecké techniky a musí se sama nesnadno probíjet k dalším úspěchům expedicemi do Austrálie za podpory nejlepších přátel zde doma i v zahraničí. V knize High Flyers, vydané FAI ke 100. výročí vzniku této mezinárodní letecké federace, je Hana Zejdová uvedena jako jediný občan České republiky mezi nejúspěšnějšími rekordními a zalétávacími pilotkami a kosmonautkami světa a zapisuje se zlatým písmem do historie světového letectví.

1) Steve Fossett

Nar. 22. 4. 1944 v Jacksonu, Tennessee, ztracen 3. 9. 2007 v Nevadské poušti, za mrtvého prohlášen 15. 9. 2008), americký miliardář a dobrodruh. Držitel desítek světových rekordů jako pilot, námořník a dálkový plavec. Člen organizace Boy Scouts of America a Světového skautského výboru WOSM, World Organisation of Scout Movement.

V r. 1995 první přeletěl samostatně Tichý oceán v balonu, r. 2002 obletěl celý svět v balonu, byl držitelem 15 světových rekordů v plachtění. V roce 2004 nejrychleji obeplul svět v plachtenci Cheyenne a vytvořil rekord v nejrychlejším letu vzducholodí průměrnou rychlostí 111,8 km/h., r. 2005 absolvoval sám první non-stop let proudovým letounem okolo světa bez doplňování paliva, je držitelem rekordu v nejpomalejším přeplavání Lamanšského průlivu. Celkem byl držitelem 62 světových rekordů.

2) Karl Wilhelm Otto Lilienthal

Nar. 23. 5. 1848 v Anklamě, Pomořansko, zemřel 10. 8. 1896 v Berlíně, významný německý průkopník letectví a konstruktér. Postavil 18 druhů kluzáků, uskutečnil asi 2000 letů.

Zpočátku se věnoval studiu a popisu letu ptáků a aerodynamiky jejich křídel. U města Lichterfelde nedaleko Berlína vybudoval umělý pahorek, ze kterého prováděl experimentální lety.

Vladislav Zejda, doplnil Ladislav Dokulil

Literatura

The Otto Lilienthal Medal – Lilienthalova medaile poprvé do Čech, Vladislav Zejda, nakl. Pšenka Jaroslav, 2008

Nejtěžší rekord po česku, Petr Tomek, Milan Soukup, VTM Science, červen 2008

SPOLEČENSKÁ RUBRIKA

Odešel bývalý starosta

Budišovský zpravodaj neaspiruje na možnost být bulvárním tiskem, takže nehodláme zde ventilovat domněnky tisku či spekulace televizí. Jen bychom chtěli, abychom si vzpomněli na bývalého starostu Ladislava Pětu, který odešel v úterý 12. května 2009. Měli bychom poděkovat za to, co pro náš městys vykonal, a to vše je dobře vidět, takže se mu to nedá upřít.

V této souvislosti je třeba vzpomenout i na jeho zemřelé předchůdce, kteří se též zasloužili o rozvoj obce Budišov.

Rada městyse Budišov



Diamantová svatba

V červnu 2009 se manželé Toufarovi dočkali 60. výročí své svatby.

Blahopřejeme.



Blahopřání

Paní Vlasta Zelinková se 23. 7. 2009 dožívá pozeňnaného věku devadesáti roků v plné duševní a pracovní svěžesti. V domově ji máme všichni rádi. Každému poradí, je milá ke všem spolubydlícím. Přejeme jí hodně štěstí, hlavně zdraví, Božího požehnání a hodně elánu do dalších roků, které chybí do stovky.

Marie Chybová



Paní Vlasta Zelinková a Marie Chybová v domově pro seniory v Náměšti nad Oslavou zdraví čtenáře Budišovského zpravodaje.

POČASÍ

Měsíční úhrn srážek

březen	78,6 mm
duben	9,3 mm
květen	62,7 mm

OPRAVY A OMLUVY

V textu Kámen u Rohů došlo k mylnému uvedení bydliště autora kamene. Je jím Oslavice a ne Oslavička, jak jsme uvedli.

U článku Překvapující objev přišel poštou vypadlo jména autora tohoto textu. Je jím Marie Chybová, autorce i čtenářům se omlouváme.

K chybě došlo i na str. 25, kde jsme u fotografie Z historie budišovské školy II neuvedli řídícího Františka Zejdu, jenž stojí v horní řadě uprostřed. Chybí zde i poděkování p. Aleně Klucké a Heleně Kafaňkové za dohledání jmen jejich spolužáků na této fotografii.

U fotografie Svatba Tesařových v roce 1922 jsme ještě zapomněli poděkovat Miloslavě Pospíšilové, která ve svých vzpomínkách našla několik jmen svatebčanů.

OBSAH

<i>Nám, starým budišovským mužům</i>	1
ZE ZASTUPITELSTVA MĚSTYSE	3
Usnesení z jednání Zastupitelstva městyse Budišov ze dne 19. 5. 2009	3
Dotace pro městyse	3
Směrnice pro označování budov čísly	4
České dráhy	5
JÍZDNÍ ŘÁD VLAKŮ V BUDIŠOVĚ	6
Třídíme odpad	7
ZPRÁVY	8
Ze školy	8
<i>Vítání jara</i>	8
<i>Velikonoce</i>	10
Padají stromy	11
Sběrový den	12
Oprava korouhve pro budišovský kostel pokračuje	12
Příletu čarodějnic předcházely hromy a blesky	13
Za sv. Gothardem	16
NaBuKo 2009	28
Vrata hasičské zbrojnice se otevřela	29
Úspěch v diecézní soutěži k Roku sv. Pavla	29
Soutěž hlídek mladých zdravotníků	31
Otevřené zámecké dveře	31
Běh naděje	32
<i>Několik reflexí žáků 3. B pod vedením J. Smrčkové</i>	32
Bude muzeum v Budišově?	34
Tasovská rotunda	36
Z HISTORIE	40
Strom života	40
Zpěvačky	42
Vzpomínka na pastýře	44
<i>Z myšlenek Johna Ruskina</i>	49
Svatba Anežky a Růženy Svitáčkových	50
Z historie budišovské školy III	51
Hrádek u Kramolína	52
Budišovské kalendárium	54
Z KULTURY	57
Divadlo Járy Pokojského opět v Budišově	57
Poděkování ochotníkům	57
<i>Stmívání</i>	57
Z BUDIŠOVA A OKOLÍ	58
Je něco nového ohledně úložiště?	58
Budišovské sochy	59
Symfonie plná fantazie	62

Pověst o mořských pannách	63
Čertova ruka	63
Pověst o zámeckém rybníku	63
Doubrava	64
Pověst o červeném kříži	64
Venčím psa aneb Užitečné s užitečným	64
Budišovské proměny	66
Dřevěné plastiky	67
Blahoslavení tišší	69
Navždy ztracený kámen?	70
Jazykový vokýnko	72
Z PŘÍRODY	73
Co se děje u zahradníků II	73
SPORT	75
Fotbal	75
<i>Poznámka</i>	75
Vladislav Zejda	76
SPOLEČENSKÁ RUBRIKA	84
Odešel bývalý starosta	84
Diamantová svatba	84
Blahopřání	85
POČASÍ	86
Měsíční úhrn srážek	86
OPRAVY A OMLUVY	86

PŘÍLOHA 2/2009: VÁLEČNÝ ZPRAVODAJ